NESĒDI TUMSĀ!

LATVIJAS PILSONISKĀ ALIANSE

PĒTĪJUMS

VALSTS FINANSĒJUMS NEVALSTISKĀM ORGANIZĀCIJĀM

AUTORE – LINDA CURIKA
KONSULTANTE – RASMA PĪPIĶE

RĪGA, 2007

SATURS

SATURS **2**

PRIEKŠVĀRDS **3**

IEVADS **4**

1. NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU TIEŠAIS FINANSĒJUMS **7**
1.1. NVO finansēšana no valsts budžeta **7**
1.2. NVO finansējums - demokrātiskā kvota **17**
Saņēmēja profils un nosacījumi **20**
1.3. Citi tiešā finansējuma saņemšanas veidi **21**
1.4. Pašvaldību prakse NVO finansēšanā **29**

2. NVO NETIEŠAIS VALSTS FINANSĒJUMS **35**

2.1. Nodokļu atlaides ziedotājiem **36**
2.2. Diskusija par PVN piemērošanu bezpeļņas sektoram **37**

SECINĀJUMI **40**

IETEIKUMI **41**

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI **43**

SAĪSINĀJUMI **44**

PIELIKUMI **45**

PRIEKŠVĀRDS

Biedrība *Latvijas Pilsoniskā alianse* (*eLPA*) piedāvā pētījumu V*alsts finansējums nevalstiskām organizācijām*. Pētījums tapis ar Baltijas–Amerikas partnerattiecību programmas finansiālu atbalstu un patiesi lielu entuziasmu no visu iesaistīto puses. Pētījuma uzdevums – uzsākt ieviest skaidrību NVO finanšu jautājumos Latvijā.

Gadiem ilgi organizācijām nācies uzklausīt pārmetumus par to īslaicīgo darbības orientāciju un tiekšanos piesaistīt projektu finansējumu, nereti aizmirstot, kāpēc organizācija dibināta. Taču ikviens nevalstiskās organizācijas pārstāvis zina, ka Latvijā diemžēl nav izveidoti un nav pieejami pastāvīgi NVO paredzēti finanšu avoti, kas ļauj nodrošināt organizāciju darbību to izvēlētajā jomā, turklāt nepieciešams ņemt vērā, ka vajadzības mainās, mainoties pašam nevalstisko organizāciju sektoram, kļūstot aktuālām tādām jomām kā interešu aizstāvība, demokrātijas veicināšana un citām, kurās darbības rezultāti būs redzami tikai pēc vairākiem gadiem.

Kopš *eLPA* pievērš uzmanību jautājumiem par NVO finansēm, bieži vien nākas uzklausīt atbildi, ka konkrēto jautājumu var risināt ar struktūrfondu naudu vai kāda cita veida ārvalstu finanšu palīdzību. Tāpēc ideja par nepieciešamību izzināt, kā tiek izmantoti Latvijā NVO pieejamie finanšu resursi, šķita vilinoša.

Kopīgais secinājums, neraugoties uz esošiem labās prakses piemēriem finanšu resursu sadalē, ir viens – nauda vairākumā gadījumu netiek ieguldīta, bet gan iztērēta. Lūk, piedāvājums – sakārtot sistēmu, ieguldīt naudu lietderīgi, neļaujot tai aizplūst necaurspīdīgās sadales sistēmās, lai ikviens būtu ieguvējs.

Šis pētījums ir sākums garam ceļam. Būs nepieciešams daudz diskusiju un spēka, tāpēc novēlu mums visiem neatlaidīgi tiekties un sasniegt galamērķi – sakārtotu un vajadzībām atbilstošu NVO finanšu atbalsta sistēmu Latvijā.

eLPA izsaka pateicību visiem, kuri piedalījās pētījuma tapšanā, īpaši Lindai Curikai, Ievai Moricai, Zintai Miezainei un Atim Zakatistovam.

Izturību un veiksmi vēlot,

Rasma Pīpiķe,
biedrības *Latvijas Pilsoniskā alianse*
direktore

IEVADS

Nevalstisko organizāciju (NVO) sektora un valsts sadarbība pēdējo gadu laikā ir ievērojami mainījusies. Nevalstiskās organizācijas netiek uztvertas tikai kā kritizētājas un valsts līdzekļu patērētājas, bet arī kā pakalpojumu sniedzējas valstij tās uzdevumu izpildē.

Finansiālais atbalsts, kas tiek sniegts NVO, ir valdības politikas daļa, kurā izpaužas valdības viedoklis, ka NVO ir partneris politisku un sabiedrisku mērķu sasniegšanā. Sistēmu, kādā notiek NVO finansēšana, nosaka centrālā politiskā līmenī pieņemti likumdošanas akti, valdības izstrādāts sadarbības politiku reglamentējošs dokuments vai līguma tipa divpusējs dokuments, vai citu valsts varas institūciju darbības. Atbalsts izpaužas kā samaksa par precēm un pakalpojumiem, kuru nodrošināšana ietilpst valsts sektora pienākumos, vai kā programmatisks atbalsts NVO aktivitātēm. Finansiālās saistības savukārt var kārtot ministrijas, tās pakļautībā esošas iestādes, aģentūras vai kāda speciāla institūcija, kas izveidota, lai koordinētu pilsoniskās sabiedrības un valsts attiecību aspektus.

Šobrīd Latvijā nepastāv vienota pieeja NVO finansēšanā no valsts līdzekļiem, NVO saņem finansējumu no valsts budžeta vairākos veidos tiešā vai netiešā veidā.

Tiešais finansējums – finansiāls atbalsts, kas tiek piešķirts no valsts budžeta centrālajā vai vietējā līmenī tieši konkrētai NVO, t. i., tas kļūst par vienu no budžeta izdevumiem konkrētajā finanšu gadā. Lielākoties šis finansējums tiek piešķirts ar dažādu valsts institūciju starpniecību (ministrijas, sabiedriskie fondi, aģentūras, pašvaldības u. c.).

Netiešais atbalsts – ietver tiešu naudas līdzekļu vai īpašuma nodošanu, sniedzot NVO atvieglojumu, kas ļauj NVO statūtos noteikto mērķu īstenošanai izmantot līdzekļus, no kuriem citādi būtu jāatsakās. Šāds finansējums neparādās kā tiešie izdevumi valsts budžetā, taču tas atspoguļo ieņēmumus, kas nenonāk valsts budžetā (piemēram, ja tiek piešķirti nodokļu atvieglojumi, tad naudas līdzekļi, ko neiekasē nodokļos, tiek uzskatīti par netiešo atbalstu NVO).

Iespējams izdalīt šādus NVO finansējuma veidus:

tiešā veidā:

- samaksa par deleģētu valsts/pašvaldību uzdevumu īstenošanu;
- samaksa projektu īstenošanai pēc dalības projektu konkursos;
- samaksa par pakalpojumu sniegšanu;

- dotācijas projektiem vai administratīvajam atbalstam konkursu kārtībā vai bez tiem;

netiešā veidā:

- finansējums nodokļu atlaižu veidā.

1. shēma. **NVO finansējuma veidu pārskats**

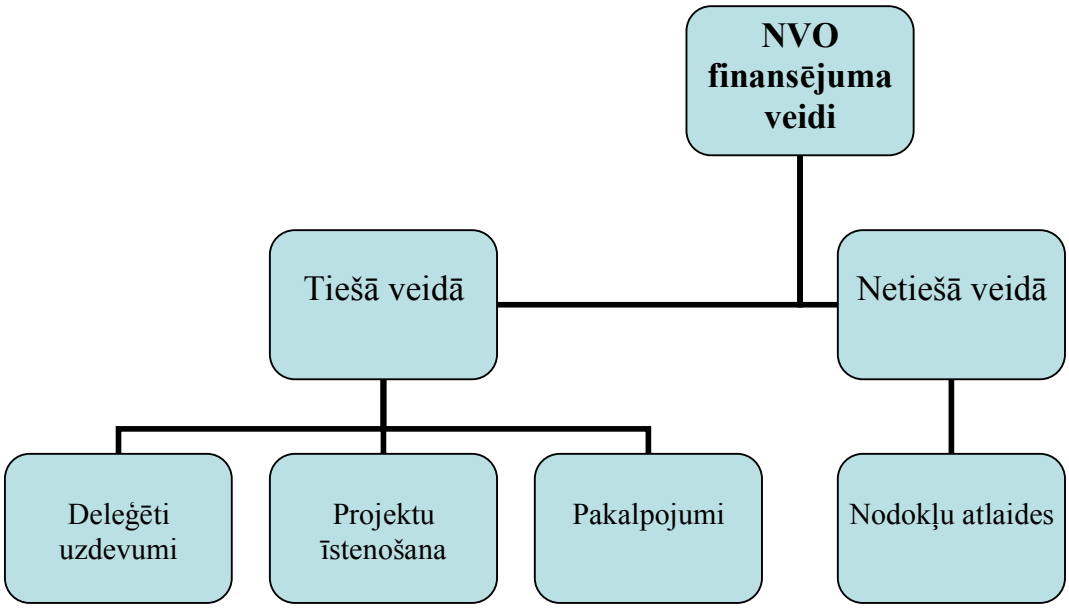

Nevalstiskās organizācijas saņem finansējumu tiešā veidā gan no valsts budžeta caur ministrijām un tām pakļautajām iestādēm, gan no Saeimas caur t. s. demokrātisko kvotu, gan no pašvaldībām **dotāciju** (budžeta līdzekļi, kurus piešķir, lai nodrošinātu valsts vai pašvaldību funkciju izpildi)[1] un **subsīdiju (**kārtējie neatlīdzināmie maksājumi, kurus vispārējā valdība (valsts un pašvaldības) vai Eiropas Savienības institūcijas maksā rezidējošiem ražotājiem, lai ietekmētu to ražošanas apjoma līmeni, cenas vai ražošanas faktoru izmaksas)[2] veidā, piedaloties konkursos un iepirkumos, kā arī sniedzot pakalpojumus valsts sektoram. Dotācijas sīkāk iespējams iedalīt **dotācijās no vispārējiem ieņēmumiem** (līdzekļi, kurus valsts budžeta institūcijas vai pašvaldības saņem no centralizētā kārtībā valsts budžeta

[1] Likums par budžetu un finanšu vadību, I sadaļa // http://www.fm.gov.lv/image/file/21_likums.doc / Pēdējo reizi skatīts 10.02.2007

[2] Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumi Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām" (pielikums) http://www.fm.gov.lv/image/file/21_likums.doc / Pēdējo reizi skatīts 10.02.2007

ieņēmumos iemaksātiem nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem ar norādītu (iezīmētu) mērķi vai bez tā un **mērķdotācijās** (valsts budžeta līdzekļi, kurus piešķir citiem budžetiem noteikta mērķa finansēšanai)[3].

Finansējumu iespējams saņemt arī netiešā veidā kā iespēju ziedotājiem piemērot nodokļu atvieglojumus vai atbrīvojot NVO no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksājumiem noteikta projekta ietvaros.

Pētījuma mērķis ir noskaidrot NVO pieejamos valsts finanšu resursus/mehānismus un izvērtēt minētos finansējuma veidus, kuros no tiem ir augstākais caurspīdīguma līmenis finansējuma piešķiršanas noteikumos un kārtībā un vai ir nodrošināta vienlīdzīga un godīga konkurence, izmantojot finanšu resursus.

Pētījumā tiek aplūkots, kā finansējumu piešķir atsevišķās ministrijās un pašvaldībās, lai noskaidrotu, kurās iestādēs pastāv visaugstākais vienlīdzīgas konkurences līmenis finansējuma izsniegšanā NVO.

Lai sasniegtu pētījuma mērķi, tika veiktas intervijas ar pašvaldību, valsts institūciju un NVO pārstāvjiem, analizēts valsts budžets laika periodā no 2001. gada līdz 2006. gadam un valsts institūciju veiktie maksājumi NVO 2006. gada pirmajā pusgadā.

Pētījuma gaitā apzināti iepriekš veikti pētījumi par finanšu jautājumiem NVO, kā arī noskaidroti veidi un kanāli, kā organizācijas saņem finansējumu no valsts. Pētījums atspoguļo un uzskaita saistošo likumdošanu, kas paredz NVO un ministriju sadarbību. Pētījuma beigās atspoguļoti biežāk izmantotie sadarbības un finansējuma saņemšanas modeļi.

[3] Likums par budžetu un finanšu vadību, I sadaļa // http://www.fm.gov.lv/image/file/21_likums.doc / Pēdējo reizi skatīts 10.02.2007

1. NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU TIEŠAIS FINANSĒJUMS

1.1. NVO finansēšana no valsts budžeta

Raugoties no finansēšanas politikas viedokļa, pastāv principiāla atšķirība starp valsts sniegtajiem pakalpojumiem, kurus nodrošināt ir valsts juridiskais pienākums, un tiem pakalpojumiem, kas valstij juridiski nav jāsniedz, bet kas nodrošina labumu sabiedrībai. Šāda veida pakalpojumus valstij var sniegt NVO.

Valsts ne vienmēr finansē NVO, kas sniedz pakalpojumus, par kuriem ir atbildīga valsts, taču labā prakse norāda, ka nevar tikt deleģēti uzdevumi, nenodrošinot to finansiālu atbalstu. Tas ir savstarpēji izdevīgi, jo NVO ir kompetence dažādu pakalpojumu sniegšanā. Tomēr valstij ir jānodrošina, ka valsts uzņemas finansēt šādus pakalpojumus neatkarīgi no tā, vai tos sniedz privāta vai nevalstiska organizācija. No otras puses, tādu pakalpojumu finansēšana, kas juridiski neietilpst valsts pienākumos, pilnībā ir atkarīga no centrālās valdības vai pašvaldības. Katrai ministrijai ir noteiktas prioritātes, kas mainās katru gadu vai pēc noteikta perioda. Ministrijas tādējādi var izlemt ieviest grantu vai dotāciju shēmas tām NVO, kuras īsteno programmas, kas palīdz īstenot noteiktās politikas mērķu sasniegšanu.

Kopumā var secināt, ka galvenais kritērijs, no kura atkarīgs tiešais valsts atbalsts attiecīgā pakalpojumu sniedzējam, ir tas, vai valstij ir juridisks pienākums nodrošināt šo pakalpojumu. Attiecībā uz pakalpojumiem, kuru sniegšana nav valsts pienākums, grantu piešķiršanas prioritātes ir atkarīgas no valdības politikas nacionālajā un vietējā – pašvaldību – līmenī. NVO spēja ietekmēt savu pakalpojumu iekļaušanu likumdošanas sistēmā un panākt, ka valdība izvirza attiecīgās prioritātes, parasti nosaka valsts finansējuma apjomu, kādu šīs NVO vai atbilstošajā jomā darbojošās NVO varētu saņemt.

Pastāv vairāki nozīmīgi principi, kas jāņem vērā valsts pārvaldei, lai izlemtu, kā finansēt NVO.

1. Jānosaka, vai prioritāte tiks dota pakalpojuma sniedzējām NVO vai ikvienai organizācijai (arī privātai), kas sniedz šo pakalpojumu.

2. Subsidiaritātes princips – ja sabiedrībā rodas vajadzība, par to rūpējas kāds, kas vislabāk pārzina šo vajadzību (skaidrojumu sk.: http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/cig/g400s.htm). Konkrētu vajadzību sākotnēji risina neformālas kopienas, kas, saasinoties problēmai, pāraug vietējā un vēlāk arī nacionālā līmenī.

3. Normatīvā sistēma – ikviens, kas sniedz valsts vai pašvaldības kompetencē esošu pakalpojumu, saņem valdības atbalstu, kura apjoms ir atkarīgs no apkalpoto klientu skaita. Pakalpojuma sniedzējs ne vienmēr ir NVO.

4. Konkurences sistēma – katru reizi, kad valsts institūcija vai pašvaldība vēlas saņemt pakalpojumu, tiek izsludināts konkurss. Konkursā uzvar vērtīgākais piedāvājums neatkarīgi, vai tas ir peļņas vai bezpeļņas sektora piedāvājums.

Iepriekšējie pētījumi nereti liecina, ka valsts un pašvaldību iestādes uz NVO raugās kā uz konkurentiem, kas draud veikt viņu uzdevumus, nevis kā uz partneriem kopīgu mērķu sasniegšanā.[4]

Interešu aizstāvības organizācijām ir problemātiski saņemt valsts atbalstu savas darbības formas dēļ, jo tām nepieciešams saglabāt neitralitāti un neatkarību no finansētājiem, lai to darbība netiktu apšaubīta. Atšķirībā no pakalpojumu sniegšanas jomas valstij parasti nav juridisku pienākumu finansēt interešu aizstāvības organizācijas, bet valsts finansējuma saņemšanas gadījumā organizācijai ir jāizlemj, vai tā pieņem finansējumu un līdz ar to kļūst saistīta ar valsti.

ES un citur pasaulē sastopami labās prakses piemēri, kādā veidā tiek atbalstīta NVO darbība valstiskā līmenī. Zemāk minēti trīs piemēri.

Vācija

Gan federālā, gan nacionālā līmenī ministrijās ir programmas, kurās NVO ir noteikta iespēja brīvi pieteikt projektus. Pastāv attīstīta privāto, uzņēmumu un valsts fondu sistēma (kur piesaistīts dažādu avotu finansējums). Grantu shēmām ir gan ilglaicīgs, gan īslaicīgs raksturs. Privātpersonu ziedojumiem apjomu ziņā nav nekādu ierobežojumu, un tiem ir piemērotas nodokļu atlaides. NVO sektors izmanto Eiropas Savienības fondus. Joprojām notiek diskusija par 1% no ienākuma nodokļa novirzīšanas lietderību Vācijas NVO, līdzīgi, kā tiek novirzīts baznīcām.

[4] Piemēram, Nida Bullēna un Radosta Toftisova. NVO un valsts sadarbības politika un prakse Eiropā: salīdzinoša analīze. – Ziņojums, 2004. gada 18. marts.

Islande
Valdība atbalsta dažādu jomu NVO – sieviešu tiesību, vides organizācijas un cilvēku ar īpašām vajadzībām. Nepastāv īpaša likumdošana, kas regulētu finanšu atbalstu NVO. Vienīgais izņēmums ir Islandes Jaunatnes padome, kas saņem ikgadēju dotāciju savu aktivitāšu nodrošināšanai, taču pārējās organizācijas piesaista finansējumu no citiem avotiem. Islandē pastāv arī spēcīgs privāto fondu tīkls. Jāņem vērā, ka Islandē ir labs ekonomiskais stāvoklis un finansiālā puse nav NVO problēmu joma.

Austrālija
Sabiedriskā labuma organizācijas ir atbrīvotas no visiem nodokļiem. Visos valsts pārvaldes līmeņos pastāv daudzveidīgas NVO finanšu atbalsta formas. Notiek iepirkuma procedūras, kurās NVO ir tieši tādas pašas tiesības kļūt par pakalpojumu nodrošinātājām kā komercstruktūrām. Valsts apmaksā arī īpašus talonus, un iedzīvotājiem ir iespēja izvēlēties, kuras organizācijas pakalpojumus izmantot. Šāda veida atbalsta formas tiek izmantotas veselības un sociālo pakalpojumu jomās. Austrālijas valdība arvien vairāk veido institūcijas ārpus savas kompetences, taču saglabājot pārraudzību, kurām uztic noteiktus uzdevumus, piemēram, neatliekamā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji un glābšanas vienības, kas balstās uz brīvprātīgo darbu.[5]

Latvijā **subsīdijas** ir valdības finansējums, kas sniedz vispārīgu atbalstu NVO darbībai un nav saistīts ar konkrētu projektu. Subsīdijas izmanto, lai segtu vispārīgās darbības izmaksas, kā arī konkrētu projektu īstenošanu. Tās nodrošina vispārīgu atbalstu to organizāciju darbībai, kas dod nozīmīgu ieguldījumu valdības politikas īstenošanā. Subsīdijas tiek arī uzskatītas par vispārīgu rādītāju, kas pauž valsts sektora izpratni par pilsonisko sabiedrību un tās sniegtajām priekšrocībām. Subsīdiju apjomiem ir tendence samazināties, jo tiek uzskatīts, ka to piešķiršana balstās uz korporatīvu saišu uzturēšanu starp NVO un valsti.

Valsts finansējumu NVO var saņemt arī caur vienreizējiem, īstermiņa vai ilgtermiņa **grantiem** – Latvijā ministrijas nereti izsludina šādus projektu konkursus. Izmantojot grantu shēmas, tiek nodrošināta īstermiņa aktivitāšu finansēšana, jo valsts neuzņemas saistības izsniegt finansējumu uz vairākiem gadiem, ņemot vērā budžeta veidošanās ciklu un nezinot, kādi būs budžeta veidošanas mērķi nākamajos gados.

Vēl viens veids, kā NVO var saņemt valsts finansējumu, ir **valsts pasūtījums,** kas pieejams visiem potenciālajiem pieteicējiem (valsts, pašvaldību institūcijām, privātiem uzņēmumiem un nevalstiskām organizācijām). Intervijās sniegtā informācija apliecina, ka NVO ir lielākas iespējas saņemt valsts pasūtījumu sociālo pakalpojumu sniegšanai. Neraugoties uz vienādām iespējām, NVO bieži vien neatbilst izvirzītajām

[5] http://www.icnl.org/knowledge/pubs/index.htm

organizācijas kapacitātes prasībām, tādējādi tās spiestas īstenot pasūtījumus, kas ir mazāki aktivitāšu un finanšu apjoma ziņā.

Aplūkojot valsts finansējuma nodrošinājumu nevalstiskajam sektoram Latvijā, nozīmīgas ir finanses, kas novirzītas sektora attīstībai tiešā veidā no valsts budžeta līdzekļiem. NVO finansējums no valsts kopbudžeta līdzekļiem ir piesaistīts ministrijām un to pakļautības iestādēm. Šo finansējumu var sadalīt divos veidos – pirmkārt, tās ir dotācijas noteiktu nozaru atbalstīšanai, otrkārt, tas ir finansējums, ko ministrijas saņēmušas pastarpināti pēc budžeta grozījumu apstiprināšanas, sadalot finansējumu *demokrātiskās kvotas* ietvaros.

Lai noskaidrotu finansējuma struktūru un apjomu, kā arī finansējuma izmaiņas laikā no 2001. gada līdz 2005. gadam, tika analizēts valsts budžets.

Jāsecina – lai gan finansējuma dinamika kopumā ir augoša, 2005. gadā redzams, ka finansējums NVO atbalstam no valsts budžeta ir samazinājies.

1. grafiks. **NVO finansējums no valsts budžeta**

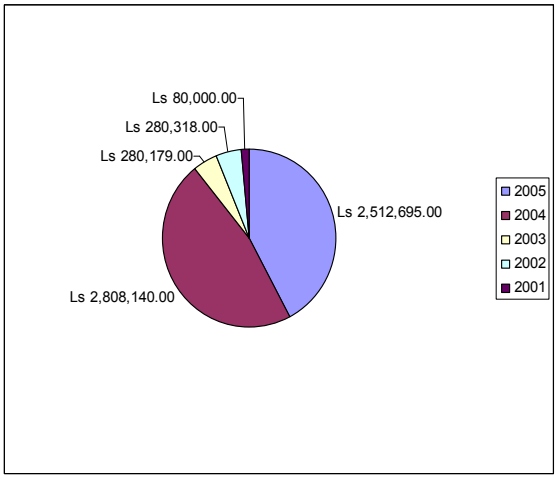

Avots: Likums *Par valsts budžetu 2001. gadam, Par valsts budžetu 2002. gadam, Par valsts budžetu 2003. gadam, Par valsts budžetu 2004. gadam, Par valsts budžetu 2005. gadam.*

Salīdzinot 1. grafikā esošos datus ar Finanšu ministrijas (FM) aplēsēm[6], redzams, ka tie ievērojami atšķiras. FM kā finansējumu no valsts iekļauj jebkurus finanšu līdzekļus, kas nonāk NVO sektorā. Tas ietver gan valsts subsīdijas, gan dotācijas, gan finansējumu, kas saņemts projektu konkursu kārtībā, gan arī samaksu par pakalpojumu sniegšanu jebkurā ministrijā, departamentā vai valsts aģentūrā[7]. Piemēram, pēc FM sniegtajiem datiem, 2005. gadā NVO ir saņēmis finansējumu Ls 15 377 817 apmērā. No šā finansējuma tiešā veidā kā dotācijas no valsts budžeta ir vairāk nekā 2,5 miljoni latu. Pārējais finansējums, domājams, ir iegūts konkursu kārtībā. Tomēr ir jāņem vērā, ka ministrijās atšķiras finansējuma uzskaites mehānismi, un šis ir bijis pirmais mēģinājums iegūt informāciju par finansējuma apjomu, kas nonāk nevalstiskajā sektorā. Ministrijās ir nepieciešams iedibināt praksi, kas noteiktu saprotamu un caurskatāmu informāciju par izsniegtā finansējuma apjomiem NVO.

Pēc Finanšu ministrijas sniegtā skaidrojuma jāsecina, ka ministrija ir apkopojusi datus par finansējumu, kas nonācis nevalstiskajā sektorā no visām ministrijām un to pakļautības iestādēm, bet ne no pašvaldībām. Šāda pieeja ir samērā strīdīga, jo projektu konkursu un iepirkuma procedūru kārtībā saņemtais finansējums tiek izsniegts apmaiņā pret pakalpojumu un lielākajā daļā gadījumu NVO šo līdzekļu piesaistē pretendē līdztekus ar privāto sektoru un pašvaldībām. Savukārt privātu uzņēmumu projektu konkursos iegūtie līdzekļi netiek uzskatīti par finansējumu no valsts.

Pieeja, ka visiem sektoriem – gan pelnošajam, gan bezpeļņas – ir vienlīdzīgas iespējas finansējuma saņemšanā no valsts konkursu un

[6] Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums *Darba grupa, kas izveidota, lai izpētītu jautājumu par 1% iedzīvotāju ienākuma nodokļa novirzīšanu sabiedriskā labuma organizācijām un nodokļa atvieglojuma mehānisma sakārtošanu ziedojumiem nevalstiskajām organizācijām*.

[7] Ilvas Sīles, FM Nodokļu politikas departamenta vadītāja vietnieces, komentāri par aprēķiniem.

iepirkumu kārtībā, ir vienlīdzīga un caurspīdīga, jo nevienam sektoram nav jārada zemākas prasības, salīdzinot ar pārējiem.

Būtiski pievērst uzmanību dotācijām, kas netiek piešķirtas konkursu kārtībā un ir paredzētas NVO attīstībai un darbības nodrošināšanai. Lai gan šī finansējuma daļa ir samērā neliela (2005. gadā viena sestā daļa no piešķirtajiem 15 miljoniem), jāuzsver, ka tā ir valsts nauda un jāizmanto lietderīgi.

Kā apliecina ministriju pārstāvju sniegtā informācija, NVO var saņemt tiešo finansējumu no valsts šādos veidos:

1) no valsts budžeta tiešā veidā;
2) projektu konkursu kārtībā;
3) iepirkumu procedūru ietvaros.

Pētījumā katrs no šiem veidiem aplūkots atsevišķi. Diemžēl pētījuma sākuma posmā izvirzītais mērķis izkristalizēt katra finansējuma veida apjomus latos un noskaidrot finansējuma dinamiku laikā no 2001. gada līdz 2006. gadam nav īstenojams, jo šāda informācija nav apkopota un pieejama. Ir iespējams atdalīt finansējumu, kas izsniegts demokrātiskās kvotas ietvaros, un finansējumu, kas piešķirts no valsts budžeta tiešā veidā dotācijās un subsīdijās no kopējā finansējuma apjoma.

Secinājumi

- NVO finansējums no valsts budžeta kopumā ar katru gadu pieaug, ievērojamu palielinājumu sasniedzot 2004. gadā, bet nelielu samazinājumu – 2005. gadā.
- Finanšu ministrija, aprēķinot NVO finansējuma apjomu, tajā iekļāvusi ne tikai dotācijas no ministrijām, bet arī finanšu līdzekļus, kas nonāk sektorā konkursu veidā. Pieeja ir strīdīga, jo konkursu kārtībā saņemtais finansējums izmantots pakalpojuma nodrošinājumam.

Ministriju finansējuma dinamika

Ministriju pārstāvji intervijās norāda, ka konkursi tiek izsludināti ministriju mājaslapās un presē. Prakse liecina, ka ministrijas norāda iespējamā projekta maksimālo un minimālo atbalsta summu, bet nenorāda informāciju par konkursa kopbudžetu. Tas attiecināms arī uz iepirkumiem. Šāda situācija rada problēmu, ka nav iespējams paredzēt, cik projektu un par kādu summu ministrija varēs atbalstīt projektu konkursa ietvaros.

Vairāku ministriju pārstāvji ir uzsvēruši, ka viņiem nav iespēju finansēt NVO, jo to neparedz budžets. Tādējādi partnerorganizācijām un projektiem ministrijas nozarēs nereti nav viegli atrast finansējumu. Tādēļ nereti izskan viedoklis par 'sasietām rokām' – lai arī ministrija vēlētos plašāk atbalstīt NVO sektoru, budžets pēc savas būtības šādu iespēju neparedz.

Šajā nodaļa ir analizēti dati, kas bija pieejami budžeta likumos ar grozījumiem. Jāatzīmē, ka budžeta likuma pielikumos saplūst gan dotāciju, gan subsīdiju ietvaros piešķirti līdzekļi, gan arī t.s. 'demokrātiskās kvotas' ietvaros ministrijām piešķirtie līdzekļi. Tādējādi jāņem vērā, ka šie dati neatspoguļo pilnu NVO finansēšanas ainu.

Nevalstisko sektoru no budžeta finansē vairākas ministrijas.[8] Ir ministrijas, kas finansējumu NVO piešķir katru gadu un tikai noteiktām organizācijām, un ir ministrijas, kuras tikai pēdējā laikā sākušas finansiāli atbalstīt NVO sektoru.

To ministriju finansējums, kas sniegušas finansiālu atbalstu sektoram ik gadu laika posmā no 2001. gada līdz 2005. gadam, bijis mainīgs.

Aizsardzības ministrija (AM) no 2001. līdz 2004. gadam katru gadu nevalstiskajam sektoram piešķīra vidēji Ls 15 000, bet 2005. gada budžetā ievērojami palielināja finansējumu līdz nepilniem Ls 44 000. Kopumā Aizsardzības ministrija šajā laika posmā NVO piešķīrusi Ls 98 300, t. i., vidēji nepilnus Ls 20 000 katru gadu.

Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) šo gadu laikā nevalstiskajam sektoram piešķīrusi vislielāko finansējumu – Ls 3 584 251, kas ir vidēji Ls 71 6850 katru gadu. Finansējuma dinamika ir ievērojama, pēdējos divos gados finansējumam palielinoties par 38%. Tas var būt izskaidrojams ar ministrijas nozari un to, ka ministrijas atbalstāmo organizāciju skaitā ir sporta organizācijas. IZM piešķirtie finansējuma apjomi rada maldīgu priekšstatu par līdzekļiem, kas nonāk NVO sektorā. Ir jāņem vērā, ka IZM lielāko daļu

[8] Finansējumu laika posmā no 2001. līdz 2005. gadam tiešā veidā no valsts budžeta ne reizi nav piešķīrušas šādas ministrijas – Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāts, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, Zemkopības ministrija, Satiksmes ministrija, Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Ārlietu ministrija, Iekšlietu ministrija.

finansējuma sniedz sporta organizācijām (tai skaitā Latvijas Olimpiskajai komitejai (LOK) – lielākā finansējuma saņēmējai starp NVO katru gadu).

Labklājības ministrija (LM) šajā periodā piešķīrusi līdzekļus Ls 278 315 apmērā, jeb vidēji Ls 55 663 gadā. Arī šī ministrija ir ievērojami palielinājusi finansējuma apjomu 2005. gadā, NVO piešķirot Ls 163 615. Tomēr LM ieņem tikai ceturto vietu pēc piešķirtā finansējuma apjoma starp ministrijām, ko grūti izskaidrot, jo sociālās nodrošināšanas un aprūpes jomā darbojas liels skaits nevalstisko organizāciju. Sociālie pakalpojumi ir viena no tām jomām, kurā NVO visā pasaulē tiek pieņemtas kā valsts partneri pakalpojumu nodrošināšanā gan vietējā, gan arī nacionālā līmenī. Tādējādi Labklājības ministrijai būtu jāsniedz salīdzinoši lielāks finansējums NVO atbalstam.

Kultūras ministrija (KM) starpministriju finansējuma salīdzinājumā ieņem otro vietu pēc IZM, piešķirot NVO vidēji Ls 212 611 katru gadu jeb apskatītajā laika posmā kopumā vairāk nekā vienu miljonu latu. Arī KM 2005. gadā ievērojami palielinājusi finansējuma apjomu, piešķirot NVO Ls 618 488.

Vides ministrija (ViM) 2005. gadā nevalstiskajām organizācijām piešķīrusi Ls 337 940, kas ir īpaši atbalstāmi, jo līdz šim ministrija nepiešķīra finansējumu NVO atbalstam, neskaitot VARAM[9] 2002. gadā piešķirto finansējumu Ls 7 000 apmērā. Ņemot vērā, ka ViM izveidots stabils sadarbības modelis ar NVO – vides konsultatīvā padome, pieļaujams, ka šī dinamika būs augšupejoša un ministrija turpinās atbalstīt nevalstiskās organizācijas, izmantojot valsts budžeta līdzekļu piešķīrumus.

Veselības ministrija (VM) laika posmā no 2004. līdz 2005. gadam sākusi piešķirt finansējumu nevalstiskajam sektoram, turklāt to ievērojami palielinot no Ls 3 000 2004. gadā līdz Ls 30 300 2005. gadā. Ministrija ieņem trešo vietu pēc KM un IZM finansējuma piešķiršanas apjoma ziņā 2005. gadā.

Bērnu un ģimenes lietu ministrija (BĢLM) atbalstījusi nevalstisko sektoru no budžeta līdzekļiem kopš tās izveides un 2005. gadā, līdzīgi kā pārējās ministrijas, ir palielinājusi finansējuma apjomus no Ls 31 720 2004. gadā līdz Ls 116 000 2005. gadā.

2. grafikā redzams finansējuma apjoma sadalījums pa ministrijām.

Dati norāda, ka pēc 2004. gada ievērojami palielinājās ministriju piešķirtā finansējuma apjoms. Iespējams, tas saistāms ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā un augošu līdzfinansējuma piešķiršanu NVO īstenotajiem projektiem, kas finansēti no Eiropas fondiem.

[9] VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

2. grafiks. **NVO no ministrijām (valsts budžeta) saņemtais finansējums 2001.–2005. g., %**

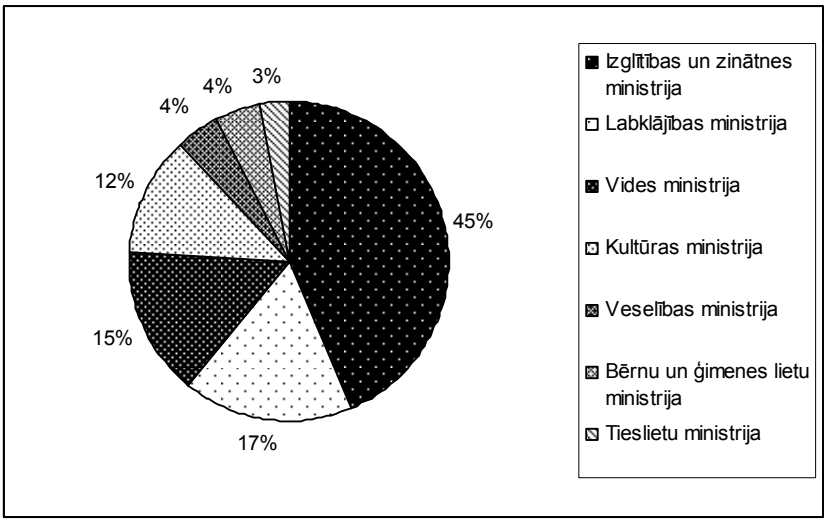

Avots: Likums *Par valsts budžetu 2001. gadam, Par valsts budžetu 2002. gadam, Par valsts budžetu 2003. gadam, Par valsts budžetu 2004. gadam, Par valsts budžetu 2005. gadam.*

Apskatot kopējo finansējumu, kas NVO piešķirts no valsts budžeta, būtiski pievērst uzmanību finansējuma mērķim. Kā redzams 3. grafikā, lielākā daļa finansējuma piešķirta, nenorādot, kādiem mērķiem tas paredzēts. Finansējuma, kas izsniegts valsts galvoto aizdevumu segšanai, lielāko daļu veido piešķīrums LOK (piešķīrusi IZM), savukārt inventāra iegādei un pasākumu organizēšanai paredzētais finansējums lielākoties attiecināms uz IZM piešķirto finansējumu sporta organizācijām. Tātad liela daļa finansējuma piešķirta neidentificējamiem mērķiem (tas gan nenozīmē, ka ministrija vēlāk šos mērķus neidentificē, jo vairākumā gadījumu finansējums tiek tālāk sadalīts starp dažādām organizācijām dažādu mērķu īstenošanai), kā arī sporta organizāciju darbības nodrošināšanai.

3. grafiks. **Finansējums no valsts budžeta 2002.–2005. g. Piešķiršanas mērķi**

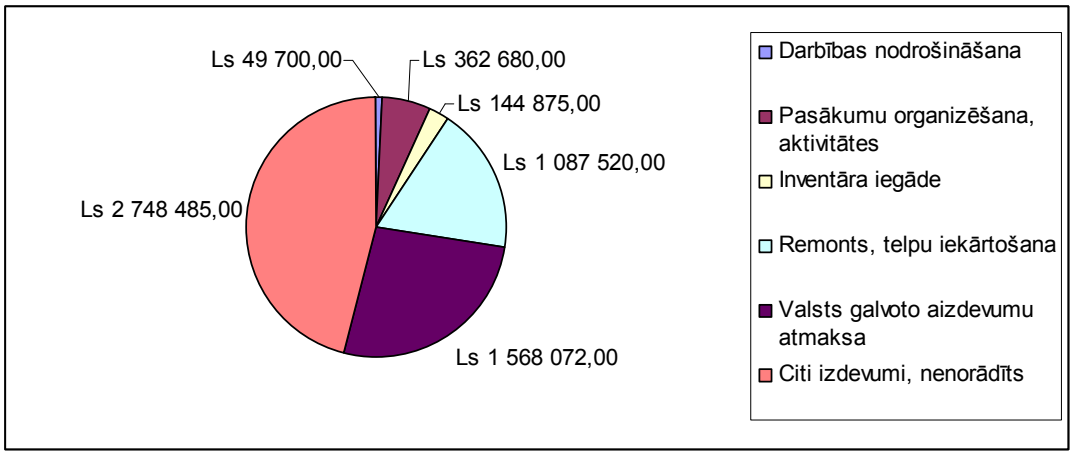

Avots: Likums *Par valsts budžetu 2001. gadam, Par valsts budžetu 2002. gadam, Par valsts budžetu 2003. gadam, Par valsts budžetu 2004. gadam, Par valsts budžetu 2005. gadam*.

Secinājumi

- Ministriju sniegtais finansējuma apjoms NVO laika posmā no 2001. gada līdz 2005. gadam ir bijis mainīgs, īpašu pieaugumu sasniedzot pēc 2004. gada, ko, iespējams, var saistīt ar līdzfinansējuma piešķiršanu Eiropas fondu projektos.
- Šajā laika posmā finansējumu NVO piešķīrušas IZM, LM, ViM, KM, VeM, BĢLM, TM.
- IZM šo gadu laikā piešķīrusi vislielāko finansējumu nevalstiskajam sektoram, no kura lielākā daļa nonākusi sporta organizācijās to darbības nodrošināšanai un sporta aktivitāšu īstenošanai.
- Ministriju, kas piešķir ievērojamu finansējumu NVO, darbības nozarē darbojas liels skaits NVO (piemēram, IZM, LM, ViM, BĢLM, KM).

1.2. NVO finansējums – demokrātiskā kvota

Iepriekšējā nodaļā tika aprakstīts NVO finansējums tiešā veidā no valsts budžeta, kas saņemts no ministrijām. Lielu daļu no šī finansējuma veido naudas līdzekļi, kas piešķirti t. s. demokrātiskās kvotas ietvaros. Kopumā aptuveni divus miljonus latu Saeimas deputāti sadala tām organizācijām, kuras tie vēlas atbalstīt īpaši. Tas ir viens no atklātākajiem veidiem, kā tiek sadalīts finansējums (pieejama informācija par deputātu vai partiju, kas ierosina sniegt finansējumu, kā arī par finansējuma apjomu, saņēmēju un tā izlietošanas mērķiem), taču vienlaikus arī viens no nevienlīdzīgākajiem veidiem NVO finansēšanā, jo netiek ievēroti vienlīdzīgas konkurences principi.

Izsniegtais finansējums vēlāk tiek piesaistīts nozares ministrijām, nevis Saeimai.

Demokrātiskā kvota ir necaurspīdīgs finansējuma sadalījuma veids līdz brīdim, kad notiek pieteikšanās finansējumam, savukārt pats finansējuma piešķiršanas process ir caurspīdīgs, jo ir iespējams noskaidrot gan partijas, gan deputātus, kuri ierosinājuši finansējuma piešķiršanu attiecīgai organizācijai vai mērķim. Jāpiebilst, ka opozīcijas partiju un deputātu ierosinājumi gandrīz nekad netiek ņemti vērā (izņēmums ir slēptās koalīcijas partijas). Nereti opozīcijas partiju vai deputātu ierosinājumi, kas noraidīti, vēlāk tiek dublēti no koalīcijas partiju puses un atbalstīti.

Pētījumā tika veikta 2006. gada budžeta grozījumu analīze. Pateicoties šiem grozījumiem valsts budžetā, izmantojot demokrātisko kvotu, tika piešķirts papildu finansējums, dotācijas un subsīdijas pašvaldībām, NVO, reliģiskajām organizācijām (baznīcām), izglītības iestādēm un sporta atbalsta organizācijām.

Veicot intervijas ar NVO pārstāvjiem, atklājās, ka liela daļa NVO, kas nav saņēmušas finansējumu godīgā konkurencē ar citām organizācijām, šo finansējumu ir ieguvušas demokrātiskās kvotas ceļā, nereti to nosaucot par *blatu*.

2006. gada budžeta grozījumos nevalstiskajām organizācijām tika piešķirts finansējums vairāk nekā miljona latu apmērā – Ls 1 146 167. Dotāciju mērķi un apjomi ir dažādi – darbības nodrošināšana, tehnikas iegāde, remonti un aktivitātes.

Jāuzsver, ka valsts atbalsts ir neatsverams sektora izdzīvošanai, taču līdzekļus aktivitāšu īstenošanai vieglāk ir piesaistīt ar projektiem, bet, piemēram, telpu remontam finansējuma piesaistīšana ir apgrūtinoša un NVO biežāk izmanto pašvaldību atbalstu.

2006. gada budžeta grozījumos nevalstiskais sektors saņēma Ls 1 146 167, nevis balstoties uz atklātiem konkursiem un pamatojoties uz publiskotiem kritērijiem, bet gan, kā liecina intervijas ar NVO pārstāvjiem, izmantojot personisku pazīšanos un iepriekš izveidotus kontaktus. Šī sistēma darbojas

jau vairākus gadus un izveidojusi pieradumu gan Saeimas deputātiem, gan finansējuma saņēmējiem, tādējādi finansējuma apjoms katru gadu palielinās augošā progresijā.

Deputātiem šī kvotu sistēma ir viena no ērtākajām iespējām vēlāk atsaukties uz konkrētiem padarītajiem darbiem iedzīvotājiem, kuri no politikas ir atsvešinājušies.

Detalizēti aplūkojot konkrēto budžeta grozījumu saturu, rodas aizdomas par nevienlīdzību finansējuma sadalē. Šeit jāpievērš uzmanība vairākiem nozīmīgiem faktiem.

Ceturtā daļa finansējuma jeb Ls 279 455 piešķirta kultūras un vēstures pieminekļu (dažādu konfesiju baznīcu) remonta darbiem. Pēc finansējuma piešķīrumiem var secināt, ka politiķi par nozīmīgām atbalsta jomām neuzskata izglītības iestādes vai sporta organizācijas, kā tas tiek minēts partiju programmās, bet gan kultūras un vēstures mantojumu.

Analizējot pēdējo gadu budžeta grozījumus, kuros tiek piešķirta demokrātiskā kvota, kā arī NVO piešķirtā finansējuma apjomus un finansētās organizācijas, jāsecina, ka ir organizācijas, kas ik gadu saņem finansējumu nemainīgā apmērā.

Veiktās intervijas ar NVO pārstāvjiem liecina, ka šīm organizācijām nav bijusi un nav konkurence finansējuma saņemšanā. Tādējādi atsevišķu organizāciju monopola stāvoklis, uzturot personiskus kontaktus ar deputātiem vai partijām, garantē drošu un ilglaicīgu deputātu atbalstu šo organizāciju darbības nodrošināšanai. Tāda situācija neveicina jaunu organizāciju darbības attīstību, jo tās darbojas nevienlīdzīgas konkurences apstākļos. Šī sistēma neveicina uz vienādām iespējām balstītu iespēju iegūt finansējumu labiem, pārdomātiem un uz vajadzībām balstītiem projektiem, turklāt lielākā daļa finansējuma saņēmēju paliek nemainīgi katru gadu.

Ir jāuzsver aspekts, kas parādījās intervijās: *"Ja uzsākta kādas organizācijas finansēšana, kas balstās tikai uz korporatīvām saiknēm (īpaši tas ir attiecināms uz demokrātisko kvotu, bet to iespējams attiecināt arī uz cita veida finansējumu no ministrijām) un mutisku vienošanos, nav viegli pārtraukt finansiālo atbalstu. Kādam vienmēr ir jāizrādās tam, kurš atsaka turpināt finansēt, un it sevišķi pirmsvēlēšanu laikā tas nozīmē zaudēt noteiktas balsis vēlēšanās."*

Jāmin fakts, ka demokrātiskā kvota nereti tiek izmantota kā iespēja *uzpirkt* vēlētāju balsis. Intervijas ar finansējuma saņēmējiem atklāj, ka finansējums bieži vien tiek piedāvāts tikai ar noteikumu, ka pēc vēlēšanu rezultātu paziņošanas attiecīgā partija vai deputāts šajā apgabalā gūst vēlētāju atbalstu.

Secinājumi

- Viens no nevienlīdzīgākajiem, lai arī caurspīdīgākajiem veidiem, kā NVO saņem finansējumu no valsts budžeta, ir tā sauktā demokrātiskā kvota. Tās ietvaros piešķirtais finansējums vēlāk tiek piesaistīts nozares ministrijām.
- Dotāciju mērķi un apjomi ir dažādi – darbības nodrošināšanai, projektu īstenošanai u. c.
- Aptaujātie NVO pārstāvji, kas saņēmuši finansējumu aprakstītajā veidā, neslēpj, ka finansējums, kura saņemšana balstās uz personiskiem kontaktiem ar deputātiem, nav uzskatāms par godīgā konkurencē saņemtu finansējumu.
- Ir organizācijas, kas ik gadu saņem finansējumu nemainīgā apmērā no vieniem un tiem pašiem deputātiem/partijām.
- Galvenā problēma, kas traucē atteikšanos no kvotas, ir nevēlēšanās būt tam Saeimas deputātam, kurš pirmais pateiks *nē* potenciālajiem un pateicīgajiem vēlētājiem.
- 2006. gada budžeta grozījumos ministrijām tika piesaistīta liela daļa finanšu līdzekļu, kas tika piešķirti sporta atbalsta organizācijām un pieminekļu (galvenokārt, baznīcu) restaurācijai.

Saņēmēja profils un nosacījumi

Lai noskaidrotu, kādas organizācijas, kādā veidā un kādiem mērķiem saņem valsts finansējumu, tika veiktas intervijas ar to organizāciju pārstāvjiem, kas saņēmušas finansējumu no valsts budžeta līdzekļiem tiešā veidā.

Saņēmēja profils

1. Lielākā daļa aptaujāto finansējuma saņēmēju finansējumu saņēmuši caur demokrātisko kvotu. Saņēmēji nav gatavi atklāti identificēt finansējuma atbalstītāju, bieži vien tiek izmantots vārdu salikums *pa blatam*.

2, Intervijas liecina, ka uz finansējumu visbiežāk nav jāpiesakās – tas tiek piedāvāts, balstoties uz pazīšanos. Nereti finansējums tiek piedāvāts, pirms izdomāts veids, kā šo finansējumu izmantot.

3. Intervijas ar NVO pārstāvjiem un budžeta grozījumu analīze norāda – jo lielāks saņemtā finansējuma apjoms, jo biežāk tas ticis piešķirts katru gadu. Organizācija to uztver kā garantētu summu katru gadu, ja deputāts ievēlēts Saeimā.

4. Atskaitīšanās mehānismi par šiem finanšu līdzekļiem ir informatīvi, un netiek pārbaudīts, vai finansējuma piešķiršana bija nepieciešama (piemēram, vai ir citas iestādes, kurām nepieciešamība pēc jumta nomaiņas ir akūtāka) un vai finansējums izmantots paredzētajam mērķim.

5. Lielākā daļa intervēto organizāciju sevi redz kā valsts uzdevumu īstenotāju un nejūt nekādu konkurenci ar citām organizācijām attiecībā uz finansējuma saņemšanu. Pārsteidzoši tas ir attiecībā uz organizācijām, kas nav vienīgās attiecīgās jomas pakalpojumu sniegšanā.

6. Par problēmām liecina fakts, ka finansētas tiek arī organizāciju struktūrvienības reģionos. Tas ļauj secināt, ka pašvaldības tām nesniedz pietiekamu atbalstu darbības nodrošināšanai, piemēram, telpu remontam. Šie problēmu jautājumi ir pašvaldības iestāžu kompetencē, un tām jānodrošina atbalsts organizāciju reģionālām struktūrvienībām.

7. Lielākā daļa intervēto organizāciju pārstāvju uzsvēra nepieciešamību izstrādāt atbalsta sistēmu finansējuma nodrošināšanai NVO administratīvajam atbalstam (tehnika, algas, telpu īre, remonts), jo programmu īstenošanai ir pieejami Eiropas Savienības, kā arī citi finanšu avoti.

Aplūkojot izveidojušos praksi finansējuma piešķiršanai no ministrijām, var secināt, ka pastāv vairākas kopīgas iezīmes. Pirmkārt, tas ir finansējumu saņemošo organizāciju viendabīgums un nemainība. Otrkārt, organizācijas lielākoties saņem nemainīgu, nelielu finansējumu, ko nevar uzskatīt par ievērojamu atbalstu organizāciju aktivitātēm vai administratīvam nodrošinājumam.

Labklājības ministrija, piemēram, piešķir finansējumu Pensionāru federācijas administratīvajam atbalstam, taču organizācija nodrošina informācijas izplatīšanu par ministrijas darbu. Tā ir apsveicama prakse, jo ministrija uzlūko NVO sektoru kā kanālu sabiedrības informēšanai un saiknes veidošanai.

Arī Aizsardzības ministrija plāno izmantot turpmākajā darbībā NVO ne tikai kā pētījumu veicēju, grāmatu izdevēju, pakalpojumu sniedzēju, bet arī kā saiknes īstenotāju starp ministriju un sabiedrību.

Labklājības ministrija nemainīgi finansē vairākas organizācijas visu pētījumā aplūkoto laika posmu. LM ir ilgstoša sadarbība ar Neredzīgo biedrību un Nedzirdīgo savienību, kas ik gadu sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus nedzirdīgo un neredzīgo cilvēku grupām. Šīs organizācijas izvēlētas, jo ir ar plašu reģionālo pārklājumu, filiālēm un tām nav līdzvērtīga pakalpojumu sniedzēja Latvijā. Atklāts konkurss netiek rīkots, taču gadījumā, ja rastos konkurents, piesakoties sociālo pakalpojumu pārvaldē kā sociālo pakalpojumu sniedzējs, tas varētu pretendēt uz tādu pašu vai līdzīgu pakalpojumu sniegšanu, piesakoties atklātā konkursā, ja tāds tiktu organizēts.

Tomēr jāuzsver, ka situācijā, ja izveidotos organizācija, kas nodrošina tādus pašus pakalpojumus, tai būtu jāveido kontakti un jārod cita veida iespējas attīstīt šo pakalpojumu, nevis piedaloties atklātā un uz vienlīdzīgu konkurenci balstītā konkursā.

1.3. Citi tiešā finansējuma saņemšanas veidi

Kā jau minēts iepriekš, konkrētos skaitļos ir iespējams izdalīt tikai finansējumu, kas tiešā veidā nonāk NVO no valsts budžeta līdzekļiem. Pārējie finansējuma veidi (pakalpojumi, iepirkumi, dotācijas un subsīdijas) nav atsevišķi atdalāmi no kopējā finansējuma kopuma.

Lai nedaudz spētu ieskatīties tā finansējuma veidos, kas nonāk NVO, tika veikta ministriju maksājumu uzdevumu analīze 2006. gada pirmajā pusgadā. Tika analizēti visi maksājumi, ko ministrijas (neskaitot ministriju pakļautības iestādes) un Saeima veikušas attiecīgajā laika posmā. Šis ir vienīgais veids, kā uzzināt konkrētus finansējuma apjomus, kas nonāk NVO sektorā attiecīgajā laika posmā.

Atklātākā iespēja, kā NVO saņem valsts finansējumu, ir konkursi – tiek izsludināti projektu konkursi, iepirkumu procedūras un NVO konkurē ar pašvaldībām un privātiem uzņēmumiem par pakalpojumu sniegšanas iespēju vai projekta īstenošanu, ja vien nav noteikts savādāk. Informācija par atklātu konkursu tiek publicēta Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā www.iub.gov.lv, ministrijas mājaslapā un laikrakstos, visbiežāk *Latvijas Vēstnesī.*

Analizējot šos maksājumus, var secināt, ka ir ministrijas, kas bieži veic maksājumus NVO ne tikai dotāciju un subsīdiju veidā, bet arī par pakalpojumu īstenošanu. Turklāt ministrijās nav vienotu principu, kā piešķir finanšu līdzekļus par pakalpojumiem, ko sniedz nevalstiskais sektors.

Piemēram, Ārlietu ministrija pusgada laikā ir izmantojusi NVO pakalpojumus. Tātad ir noteiktas organizācijas, kuru darbību ministrija atbalsta ne tikai ar dotācijām, bet arī ar pakalpojumu pasūtīšanu (piemēram, *Tautas frontes* muzejs). Kopumā ministrija pusgada laikā izmaksājusi Ls 9 885 nevalstiskajam sektoram, un lielākajā daļā gadījumu tie ir maksājumi par pakalpojumiem tādām organizācijām, kas darbojas ministrijas nozarē (sk. 2. pielikumu).

Ekonomikas ministrijas centrālais aparāts izmanto NVO pakalpojumus – kopumā pusgada laikā ir izmaksāti Ls 10 782. Pakalpojumi ir saņemti no tādām organizācijām, kuru darbības joma tuva ekonomikas ministrijas nozarei. Lielākos pakalpojumus sniegusi Latvijas Patērētāju tiesību aizsardzības asociācija un Latvijas Amatniecības kamera (sk. 2. pielikumu).

Lai gan IZM no valsts budžeta ikgadēji atvēl ievērojamu finansējumu nevalstiskajam sektoram, NVO kā pakalpojumu sniedzēju ministrija izmanto reti (regulārs pakalpojumu sniedzējs ministrijai ir Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība). Kopumā ministrija NVO ir izmaksājusi Ls 409 (vairākus maksājumus par pakalpojumiem Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai un vienu maksājumu Izglītības informācijas aģentūrai).

Zemkopības ministrija nevalstisko sektoru kā pakalpojumu sniedzēju izmanto biežāk nekā citas ministrijas, samērā lielu finansējumu atvēlot pētnieciskajam darbam, ko nodrošina nozares NVO. Šajā laikā apjomīgākos pakalpojumus sniegušas Kokrūpniecības federācija, Mednieku asociācija, Pasaules dabas fonds, kā arī vairākas citas organizācijas (sk. 2. pielikumu). Kopumā ZM pusgada laikā par pakalpojumu sniegšanu NVO ir izmaksājusi Ls 81 878,90.

Lai arī Labklājības ministrijas pārziņā ir tā valsts sektora daļa, kuras darbībā NVO sniedz vislielāko atbalstu, ministrija to izmanto nepilnīgi. Labklājības ministrija var izmantot NVO, lai uzticētu tām savus uzdevumus, piemēram, maznodrošināto un invalīdu aprūpi, krīzes centrus u. c. Pašreizējā situācija rāda, ka ministrija neizmanto NVO pakalpojumus, jo ir veikts tikai viens maksājums Ls 80 apmērā par telpu īri (sk. 2. pielikumu). Maksājums par

telpu īri NVO liecina, ka ministrija šā pusgada laikā ne reizi nav izmantojusi nozares NVO kapacitāti.

Līdzīgi arī Tieslietu ministrija NVO sektorā nesaskata sadarbības partneri vai atbalsta sniegšanas mērķi. Pusgada laikā izmaksāti Ls 241,20, no kuriem tikai Ls 61,20 ir par NVO sniegtu pakalpojumu (sk. 2. pielikumu).

Vides ministrija, kura līdzīgi kā Labklājības ministrija var plaši izmantot NVO sektoru, lai deleģētu daļu no saviem uzdevumiem, šo iespēju pirmā pusgada laikā nav izmantojusi. Kā norāda NVO pārstāvis intervijā, viena no iespējām, kā ministrija var izmantot NVO palīdzību, ir maluzvejnieku uzraudzība, jo tieši šajā sektorā ir cilvēki, kurus tas interesē un kuriem ir pieredze un prasmes malu zvejniecības novēršanā.

Kultūras ministrijas (Ls 60) un Veselības ministrijas (Ls 120) saņemtie pakalpojumi no NVO nav ievērojami. Abas ministrijas NVO atbalsta ar dotācijām. Tajā pašā laikā nesniedz nevalstiskajām organizācijām iespēju kļūt par ministriju uzdevumu izpildītājām un pakalpojumu sniedzējām, piemēram, pētniecībā vai sabiedrības informēšanas jomā.

Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrija (RAPLM) izmantojusi nevalstiskā sektora pakalpojumus, piešķirot sabiedriskās politikas centram *PROVIDUS* Ls 3000 par sabiedrisko apspriežu organizēšanu.

Bērnu un ģimenes lietu ministrija (BĢLM) šā pusgada laikā veikusi maksājumus nevalstiskajām organizācijām dotāciju veidā. Kopumā dotācijas, kas izsniegtas organizācijām ar specializāciju bērnu, jauniešu, ģimenes lietās, sasniedz Ls 34 357. Ministrija nav saņēmusi pakalpojumus no NVO šā pusgada laikā.

Īpašo uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts (ĪUMSILS) pusgada laikā izsniedzis ievērojamus naudas apjomus NVO sektoram dotāciju veidā, kā arī izmantojis NVO resursus, saņemot pakalpojumus no šā sektora. Kopumā aplūkotajā laika posmā ministrija ir pārskaitījusi NVO līdzekļus Ls 74 033 apmērā.

Lai izprastu, kādi ir noteikumi finansējuma sadalei, tika analizēti vairāki ministriju izsniegtie dokumenti par dotāciju/finansējuma saņemšanu un atskaites veidlapas par finansējuma izlietojumu. Visās ministrijās pastāv regulējums finansējuma sadalei, ko nosaka iekšējie normatīvie akti vai MK noteikumi.

Pēc informācijas, kas iegūta intervijās ar ekspertiem, ir izvirzīti vairāki principi un kritēriji, kuriem jābūt ietvertiem ministriju finansējuma izsniegšanas dokumentācijā.

Finansējuma izsniegšanas principi un kritēriji

1. Finansējuma izsniegšanas pamatojums.

2. Finansējuma izsniegšanas mērķis.

3. Norādītas apstiprināmās aktivitātes (piemēram, grāmatas izdošana, pētījums, seminārs, konference, sabiedrības informēšanas kampaņa).

4. Pieteicēja atbilstība (iespējas norādīt ne tikai vispārējas prasības, piemēram, ka, organizācija nevar būt sodīta vai maksātnespējas procesā, bet arī tādas, kas tiešā veidā skar statūtos noteiktās darbības jomas).

5. Noteikti dokumenti, kas jāiesniedz un kas apliecina iepriekšējā punktā norādītās prasības un arī vispārējus datus.

6. Izstrādāta pieteikuma veidlapa, kas ir plaši pieejama internetā un, vēlams, citos informācijas avotos.

7. Informācija par konkursa komisiju, prasībām un kritērijiem, kas ņemti vērā, izvērtējot katru attiecīgo pieteikumu.

8. Norādīti konkursa pieteikumu saņemšanas, izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas datumi.

9. Veiktas atzīmes par nepieciešamo publicitātes nodrošinājumu.

Kā redzams, šie ir vispārīgi principi un kritēriji, kas ļauj ne tikai izvērtēt dotāciju sniegšanas pamatojumu, bet arī norāda, kādas organizācijas var pieteikties, kādas aktivitātes plānot un kādas prasības izvirza konkursa komiteja projektu izvērtēšanā.

Pēc dotāciju piešķiršanas analīzes var secināt, ka šie principi vislabāk ir iedibināti ministrijās, kas visplašāk saskaras ar dotāciju piešķiršanu organizācijām uz konkursu pamata, piemēram, ĪUMSILS noteiktā *Kārtība, kādā tiek piešķirti dotāciju līdzekļi un kontrolēts dotāciju izlietojums programmas* Nacionālā programma iecietības veicināšanai 2005.–2009. *ietvaros* (sk. 3. pielikumu). Gan jāatzīmē, ka tā nav vispārēja kārtība, kā tiek piešķirts finansējums, bet tikai viens no elementiem – īpaši noteikumi noteiktas programmas ietvaros. Šāda kārtība var būt izmantojama, ja katra ministrija izstrādātu savu budžeta līniju nevalstiskā sektora atbalstam.

Skaidras vadlīnijas garantē to, ka netiek pārkāptas vienlīdzīgas konkurences prasības starp organizācijām, kā arī ir nodrošināts izvēles caurspīdīgums, jo lēmumu pieņem nevis viens cilvēks (deputāts, ministrs vai departamenta vadītājs), bet gan komisija.

Nepieciešams norādīt komisijas sastāvu, nenorādot konkrētas personas, bet tajā pašā laikā atklājot, ka tās sastāvs ir daudzšķautņains un neviendabīgs, iesaistot dažādus departamentus un, iespējams, pat pašas nevalstiskās organizācijas kā konsultantus, taču izveidojot tādu sistēmu, kas nerada iespēju veidoties interešu konflikta situācijām.

Nozīmīgi ir ne tikai izvirzīt skaidras prasības organizācijām, kas var pieteikties finansējuma saņemšanai, bet arī noteikt skaidrus atskaitīšanās mehānismus.

Intervijās izkristalizējās vairāki aspekti, kas būtu jāietver atskaitēs.

Atskaitēs iekļaujamā informācija

1. Informācija par finansējuma saņēmēju, apjomu, saņemšanas laiku.

2. Pārskats par veiktajām aktivitātēm, to mērķi, mērķauditoriju, pasākumiem un ietekmi uz mērķauditoriju.

3. Pasākumu lietderības un atbilstības mērķim novērtējums.

4. Numurēts atskaites dokumentu pārskats atbilstoši veiktajām aktivitātēm.

5. Aktivitātēs gūto ienākumu uzskaitījums, ja tādi ir bijuši.

6. Finanšu atskaite ar izmaksas apliecinošo dokumentu kopijām.

Analizējot finansējuma izlietojuma atskaišu sistēmu ministrijās, secināms, ka viena no labākajām praksēm izmantota ĪUMSILS (piemēram, atskaite *Nevalstiskās organizācijas pārskats par piešķirtās dotācijas programmas* Nacionālā programma iecietības veicināšanai 2005.–2009. *ietvaros līdzekļu izlietojumu* (sk. 4. pielikumu)).

Kopumā izvērtējot šos nosacījumus, jāteic, ka šie nosacījumi pielīdzināti prasībām, kas izvirzītas atskaitēs par piešķirto Eiropas Savienības finansējumu un izmantotas Latvijas Sabiedrības integrācijas fondā.

Nepieciešams nodrošināt, ka tiek iesniegta saturiskā atskaite, kas pamato piešķirtā finansējuma lietderību, un arī finanšu atskaite ar apliecinošo dokumentu kopijām, kopā ar saturisko atskaiti veidojot vienotu kopumu, pamatojot katru izdevumu kategoriju.

Tāpat būtiski ir izmantot iespējas, ko sniedz finansējuma piešķiršana projektiem, kuriem ir noteikta publicitāte medijos, ja tāda ir paredzēta. Tas ietver ne tikai atsauci uz finansējuma izsniedzēju atbalstītajās publikācijās (grāmatās, brošūrās), bet arī rakstos, televīzijas raidījumos u. c.

Kaut gan intervijās saņemtā informācija liecina par atsevišķām nevienlīdzīgas konkurences situācijām, kurās nevalstiskās organizācijas nonāk laikā, kad piesakās finansējuma saņemšanai vai saņem to, secināms, ka publiskie iepirkumi un izsludinātie konkursi balstās uz godīgām prasībām.

Nozīmīgākās problēmas

1. Pētot NVO valsts finansējumu, secināms, ka ministrijās nav apkopoti pilnvērtīgi dati par nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas ministrijas nozarē. Ministrijās ir informācija par aktīvākajām nozares organizācijām, kas nodibinājušas korporatīvas saiknes ar ministriju pārstāvjiem.

2. Esošo informācijas vakuumu pastiprina NVO klasifikatora neesamība. Atbildīgais ministrijas pārstāvis nozarē darbojošās organizācijas var meklēt, piemēram, SIA *Lursoft* datu bāzē, kur informācija ir nepietiekama, lai konstatētu organizācijas profilu. Tas rada nepieciešamību izmantot citus avotus (vairākumā – personiskos kontaktus).

3. Intervijās sniegtā informācija apliecina būtisku problēmu – konkursi nereti ir izveidoti tā, lai tajos uzvarētu tikai viena noteikta organizācija. To iespējams pamanīt gadījumos, ja konkursa nolikumā iestrādāti specifiski noteikumi, kas visbiežāk ir atbilstoši konkrētai organizācijai. Šāda prakse tiek izmantota gan attiecībā uz NVO, gan arī uz privāto sektoru.

Gadījuma analīze – Kultūras ministrija (KM)

Ministrijās ir atšķirīgas finansējuma piešķiršanas prakses. Lai parādītu finansēšanas iespējas, kas pieejamas NVO sadarbībā ar ministrijām, tika analizēti KM izmantotie veidi finansējuma saņemšanai. KM piemērs izvēlēts tādēļ, ka ministrijā ir izstrādāta *Latvijas Republikas Kultūras ministrijas darbības stratēģija 2007.–2009. gadam*, kas nosaka ievērojamu atbalsta palielināšanu nevalstiskajām organizācijām, kuras darbojas kultūras jomā.

Pirmkārt, paredzēts atbalsts nevalstiskajiem mākslas produktu ražotājiem. Īpaši plānots atbalstīt nevalstiskā un privātā sektora mākslas produktu ražotājus un pakalpojumu sniedzējus jaunu produktu radīšanai un pasūtījumus kultūras pakalpojumu sniegšanai. Šādi plānots sasniegt stratēģijā noteiktos politikas rezultātus, radot situāciju, ka "aug jauniestudējumu skaits, apmeklētāju skaits, kultūras produktu pieejamība reģionos, kultūras dzīves daudzveidība un konkurence mākslas produktu tirgū". Stratēģijā paredzēts, ka atbalsts šīm aktivitātēm būs nemainīgs, 2007.–2009. gadā veidojot Ls 350 000.

KM atzīst, ka ārvalstu finansējuma piesaisti kavē nepietiekams līdzfinansējums. Kopš 2003. gada tām Latvijas kultūras organizācijām, kas iesaistījušās starpnacionālos sadarbības projektos, ir iespēja iesniegt projektu pieteikumus ministrijas līdzfinansējumam Eiropas Komisijas atbalstītajiem programmas projektiem. Tas akcentē pētījuma pirmajā nodaļā redzamo dinamiku, kas parāda ievērojamu NVO finansējuma pieaugumu pēc 2004. gada.

Kultūras nozares radošiem projektiem atbalstu konkursu veidā sniedz arī Valsts Kultūrkapitāla fonds, kas katru gadu organizē četrus projektu konkursus.

Analizējot šīs nostādnes, redzams, ka ir radīta iespēja NVO izmantot finansējumu ministrijas darbības pamatvirzienos (sk. 1. tabulu).

1. tabula. **KM plānotais finansējums programmās 2007.–2009. gadā, Ls**

Joma	2007	2008	2009
Izcilības novērtēšana kultūrā un atbalsts nacionālas nozīmes kultūras institūciju darbībai	2316	2071	2071
Atbalsts nevalstiskajiem mākslas produktu ražotājiem		300	400
Atbalsts radošo industriju attīstībai un kultūras produkcijas eksportam		350	350
Atbalsts reģionālās kultūras situācijas apzināšanai un uzlabošanai	641	372	372
Dziesmu un deju svētku procesa nodrošināšana, nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana	564	2212	800
Atbalsts amatieru kolektīviem, KN/TN akreditācija, aprīkojuma uzlabošana, cilvēkresursu apmācība, mērķdotācija tautas mākslas kolektīvu vadītājiem	157	407	497
Kultūrpolitikas plānošanai un ieviešanai nepieciešamie lietišķie pētījumi		30	30
Mantojuma pētniecība un sabiedrības izglītošana par mantojumu		80	100

Avots: *Kultūras ministrijas darbības stratēģija 2007.–2009. gadam*.

Risinājumi KM finansēšanas sistēmas uzlabošanai piedāvāti jau iepriekš (Baiba Tjarve. *Open Society Institute, International Policy Fellowship*, Baltijas valstu skatuves mākslas politika). Galvenokārt tie skar finansējuma apjoma noteikšanu, apvienojot vairākus kritērijus:

1) matemātisku aprēķinu par teātra, muzeja, orķestra koncertu apmeklējumu, tādā veidā nodrošinot finansējumu tiem pasākumiem un organizācijām, kas sniedz augstāko sabiedrisko pienesumu;

2) papildu finansējumu piešķirot projektiem un organizācijām, kas pārstāv valsti ārpus Latvijas, rada iestudējumus, koncertus bērniem un jauniešiem, par dalību festivālos.

Finansējuma sadalē nepieciešams iesaistīt profesionāļu valdi, balstoties uz atklāti izsludinātiem kritērijiem. Ir jānodrošina situācija, kad finansējumam var pieteikties ikviena organizācija, kas darbojas kultūras jomā.

1.4. Pašvaldību prakse NVO finansēšanā

Analizējot pašvaldību atbalstu NVO, situācija ir atšķirīga katrā pašvaldībā, jo nav vienotas stratēģiskas pieejas, kā veidot NVO atbalstu visā Latvijā. NVO atbalsts pašvaldībā atkarīgs no tās izpratnes un likuma *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu*[10] interpretāciju. Ir pašvaldības, kas atrod iespēju atbalstīt rajona aktīvās NVO gan administratīvi (piemēram, nodrošinot ar telpām), gan sniedzot programmu atbalstu, taču ir pašvaldības, kuras likumu interpretē pretēji un atbalstu NVO uzskata par pašvaldības mantas izšķērdēšanu. Ir pašvaldības, kas vairākus gadus praktizē atklāto konkursu sistēmu, tādējādi kļūstot par ieguvējām, īstenojot aktivitātes, kas nozīmīgas pašvaldības teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem.

Vairākās pašvaldībās laikā no 2001. gada līdz 2004. gadam BAPF īstenoja Līdzfinansējuma grantu programmu NVO projektu atbalstam. Šo līdzfinansējuma projektu ietvaros tika izsludināti projektu konkursi un izstrādāti gan konkursu nolikumi, gan īstenošanas vadlīnijas, gan projektu īstenošanas atskaitīšanās sistēma. Šī sistēma ir kalpojusi par pamatu, lai vairākas pašvaldības (piemēram, Madonas pilsētas un rajona, Jēkabpils pilsētas un rajona, Saldus rajona pašvaldība u. c.) uzsāktu projektu konkursu izsludināšanas praksi katru gadu.

Piemēram, Jēkabpils rajona padomē katru gadu budžetā tiek iestrādāts finansējums NVO projektu atbalstam, kas ar katru gadu palielinās, 2007. gadā sasniedzot Ls 15 000. Ik gadu tiek noteiktas prioritātes (2007. gadā prioritāte ir jauniešu brīvā laika organizēšana), kuru ietvaros tiek izsludināts projektu konkurss. Informācija par šiem konkursiem ir plaši pieejama gan pašvaldības mājaslapā, gan vietējā presē, gan pilsētas domes izdotajā laikrakstā, gan arī radio. Pašvaldība cenšas neaprobežoties ar tādu konkursu izsludināšanu, kas ietverami likuma *Par pašvaldībām* pašvaldību funkciju nosacījumos, arvien paplašinot jomas, kurās var tikt izsludināti konkursi.

Zemāk apkopoti dati par šajā programmā iesaistītajām pašvaldībām.

2001. gads: Liepājas rajona Virgas pagasta padome, Bauskas rajona padome, Madonas rajona padome, Saldus rajona padome, Jēkabpils pilsētas dome, Ogres rajona Ogres pilsētas dome, Olaines pilsētas dome, Tukuma pilsētas dome, Alūksnes rajona Ziemeļvidzemes reģionālās attīstības fonds, Īslīces pagasta padome, Cēsu rajona Līgatnes pagasta padome, Liepājas rajona Rucavas pagasta padome, Vērgales pagasta padome.

---

[10] 19.07.1995. Likums *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu.* – http://www.likumi.lv/doc.php?id=36190

2002. gads: Madonas rajona padome, Ogres pilsētas dome, Bauskas rajona padome, Īslīces pagasta padome, Līgatnes pagasta padome, Saldus rajona padome, Smiltenes pilsētas dome, Tukuma pilsētas dome, Valmieras pilsētas dome, Bauskas rajona padome, Cēsu rajona padome, Limbažu rajona padome, Aizkraukles rajona padome, Jēkabpils rajona padome.

2003. gads: Jelgavas pilsētas dome, Kandavas novada dome, Salaspils pilsētas ar lauku teritoriju dome.

2004. gads: Ludzas rajona padome, Jēkabpils rajona padome, Limbažu rajona padome, Rīgas domes IJSD, Salaspils pilsētas ar lauku teritoriju dome, Kandavas novada dome.

Jāpiebilst, ka šajā pētījuma sadaļā apkopotā informācija par pašvaldību praksi NVO finansēšanā ir tikai vispārīga un paralēli norit ĪUMSIL pasūtīts pētījums par NVO finansēšanas praksi pašvaldībās, ko plānots publiskot 2007. gadā. Šajā nodaļā tiek aplūkotas tikai dažas pieejas nedaudzās pašvaldībās, bet netiek izzinātas shēmas.

JELGAVAS PILSĒTA

Jelgavā darbojas četri pašvaldības dibināti nodibinājumi un biedrības:

nodibinājums *Sporta tālākizglītības atbalsta fonds*;
nodibinājums *Izglītības atbalsta fonds*;
nodibinājums *Fonds Atbalsts kultūrai Jelgavā*;
biedrība *Zemgales Tūrisma attīstības biedrība*.

Sabiedrisko organizāciju atbalstam 2005. gadā piešķirtas subsīdijas Ls 96361 apmērā.

Saskaņā ar Nolikumu par Jelgavas pilsētas tautas mākslas kolektīvu finansēšanas kārtību uz 2005. gadu pašvaldības dotāciju saņēma 30 kolektīvi – 8 kori, 12 deju kolektīvi, 3 teātri un tautas lietišķās mākslas studija.

Jelgavas pašvaldības Kultūras padome ir Jelgavas domes izveidota publiska institūcija, kas apspriež būtiskus pilsētas kultūras dzīves jautājumus, sniedz konsultācijas Izglītības, kultūras un sporta komitejai un Jelgavas domei nozares jautājumos, lemj par pašvaldības piešķirtās budžeta dotācijas sadali kultūras pasākumiem un tautas mākslas kolektīvu atbalstu. 2005. gadā Jelgavas pašvaldības Kultūras padome atbalstīja 30 projektus par kopējo summu 8000 latu.

ALŪKSNES RAJONS

Alūksnes rajona NVO atbalsta centrs cieši sadarbojas ar pašvaldību. Ir noslēgts savstarpējās sadarbības līgums, kas paredz, ka pašvaldība nodrošina organizācijai telpas (telpas renovēja par finansējumu, ko piesaistīja NVO), kamēr centrs īsteno rajona pašvaldību interešu projektus attiecībā uz,

piemēram, bērnu un jauniešu izglītošanu, pēcskolas laika organizēšanu, bērnu no nelabvēlīgām un/vai mazturīgām ģimenēm socializāciju. Ir gadījumi, kad pašvaldība līdzfinansē noteiktus projektus, kuru iniciatores ir NVO. Ar nelieliem administratīvajiem grantiem pašvaldība atbalsta organizācijas, kas strādā ar mazāk aizsargātām iedzīvotāju grupām, piemēram, invalīdiem. Rajona padome nevar ziedot NVO un neatbalsta tādas aktivitātes, kas neatbilst pašvaldības darbības uzdevumiem. Šajā situācijā darbojas savstarpējais izdevīgums un ieguvums pašvaldības iedzīvotājiem.

Jāatzīmē, ka šis ir viens no veiksmīgākajiem piemēriem, kā pašvaldība interpretē iepriekš minēto likumu *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu*. Likums nosaka, ka pašvaldība var dāvināt vai ziedot "tikai kultūras, mākslas, zinātnes, izglītības, sporta vai veselības aizsardzības, kā arī sociālās palīdzības veicināšanai".[11] Tāpat likuma 5. pants nosaka, ka ir "aizliegts nodot valsts un pašvaldības mantu bezatlīdzības lietošanā". Šajā gadījumā tas ir apmaiņas process, kurā ieguvējs ir gan pašvaldība, gan NVO un jo īpaši pašvaldības iedzīvotāji.

Iespējams, problēmas pašvaldībām rada neizpratne par to, kādus uzdevumus var veikt un veic NVO, kā dēļ tās neredz NVO kā savu uzdevumu īstenotāju un līdzvērtīgu partneri.

DAUGAVPILS RAJONS

Sākotnēji Lielbritānijas vēstniecības finansēta projekta ietvaros, bet vēlāk turpinot darbu ar pašvaldības līdzfinansējumu, ir izveidota Daugavpils rajona partnerība. Tā darbojas līdzīgi kā Kopienas iniciatīvu fonds (KIF). Pašvaldības un rajona padome katru gadu pieņem lēmumu par Daugavpils rajona partnerību un piešķir finansējumu. Partnerība administrē šo finansējumu, izsludina projektu konkursu, kurā piesakās NVO. Fonds pamatā atbalsta projektu aktivitātes, kas saistītas ar pašvaldības attīstības nodrošināšanu (vides uzkopšana, izglītība, apmācība u. c.). Administratīvi izdevumi tiek segti tikai 10% apjomā (t. s. administratīvās izmaksas) no kopējām projekta izmaksām.

Pašvaldība atbalsta administratīvi pašu Daugavpils rajona partnerību, piešķirot tai telpas. Šāda pieeja ir saprotama, jo partnerība darbojas kā sava veida jumta organizācija, kas veicina rajona NVO pastāvēšanu un attīstību. Organizācijai tiek deleģēti arī pašvaldības uzdevumi.

Šis ir arī viens no veidiem, kā pašvaldība risina jautājumus, ko rada iepriekš minētā likuma *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu* interpretācija. Pašvaldība, izmantojot šos projektu

---

[11] 19.07.1995. Likums *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu.* – http://www.likumi.lv/doc.php?id=36190

konkursus, var deleģēt savus uzdevumus (daļu no tiem kā iepirkumu), ko pilda rajona partnerība un NVO, kas saņem finansējumu caur partnerības administrētajiem projektiem. Jāņem vērā, ka uzdevumu spektrs, ko īsteno NVO, ir visai plašs.

- Gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana; ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; industriālo atkritumu savākšanas un izvešanas kontrole; pretplūdu pasākumi; kapsētu un mirušo dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana).
- Gādāt par iedzīvotāju izglītību (iedzīvotājiem noteikto tiesību nodrošināšana pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iegūšanā; pirmsskolas un skolas vecuma bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs; organizatoriska un finansiāla palīdzība ārpusskolas mācību un audzināšanas iestādēm un izglītības atbalsta iestādēm u. c.).
- Rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību (organizatoriska un finansiāla palīdzība kultūras iestādēm un pasākumiem, atbalsts kultūras pieminekļu saglabāšanai u. c.).
- Nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu.
- Nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) (sociālā palīdzība maznodrošinātām ģimenēm un sociāli mazaizsargātām personām, veco ļaužu nodrošināšana ar vietām pansionātos, bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs, bezpajumtnieku nodrošināšana ar naktsmītni u. c.).
- Sniegt palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļa jautājumu risināšanā.
- Sekmēt uzņēmējdarbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu.
- Gādāt par sabiedrisko kārtību, apkarot žūpību un netiklību.
- Savākt un sniegt valsts statistikai nepieciešamās ziņas.[12]

Projektu konkursa finansējuma kopsummu veido rajona padomes un katras atsevišķās pašvaldības finansējums. Tādējādi 2006. gadā projektu konkursam kopumā piešķirtie līdzekļi bija Ls 7 000 apmērā (tika īstenoti 12 projekti), bet 2007. gadā Daugavpils rajona padome jau ir piešķīrusi Ls 5 000, taču pašvaldības vēl nav lēmušas par finansējuma apjomu.

[12] Atbilstoši likumam *Par pašvaldībām* (15. pants. Pašvaldību pastāvīgās funkcijas).

Jāatzīmē, ka teritoriāli plašajam Daugavpils rajonam 7 000 latu projektu aktivitātēm ir samērā maza summa, turklāt tā tika sadalīta 12 organizācijām. Kopējais finansējums nespētu segt pat mazāko daļu no kādas organizācijas administratīvajām izmaksām gada laikā, nerunājot par 12 organizācijām. Finansējuma apjomus nepieciešams palielināt, kā arī būtiski izvērtēt iespējas noteiktām organizācijām finansēt administratīvos izdevumus. Ja tas netiks veikts savlaikus, jārēķinās, ka pastāv arvien lielāka iespēja, ka NVO pārtrauks darbību projektu īstenošanā, jo nav iespējams segt organizāciju administratīvos izdevumus.

AIZKRAUKLES RAJONS

Aizkraukles rajonā pēc rajona padomes iniciatīvas ir izveidota Aizkraukles rajona partnerība, kas aktīvi sadarbojas gan ar pašvaldību, gan ar rajona NVO. Tiek finansētas un atbalstītas attīstības organizācijas, vides sakopšanas projekti, talku organizēšana u. c. jautājumi, kas attiecināmi uz pašvaldību uzdevumu deleģēšanu. Organizācijas tiek atbalstītas administratīvi ar telpām, noteiktos gadījumos tām piešķirts līdzfinansējums Eiropas Savienības projektiem.

2006. gada beigās noslēdzās projektu konkurss, kurā piešķīra Ls 129 000. Līdzekļus sadalīja vienlīdzīgās daļās vairākām organizācijām. Katra organizācija, kas bija pieteikusies projektu konkursā, saņēma finansējumu projekta aktivitāšu īstenošanai Ls 5 000 apmērā. Administratīvie izdevumi tiek segti, nepārsniedzot 10% no piešķirtā budžeta.

Minētā finansējuma struktūra rada situāciju, ka galvenokārt atbalstu saņem attīstības (vides, izglītības, kultūras) organizācijas, bet mazāk – citu jomu organizācijas (piemēram, interešu aizstāvības). Šāda situācija rodas, jo pašvaldība nevar finansēt projektus, kas pēc būtības neatbilst tās uzdevumiem.

Secinājumi

- Veids, kādā pašvaldība finansē un/vai citādi atbalsta NVO, ir atkarīgs no tā, kāda ir pašvaldības izpratne par likuma *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu* interpretāciju. Ir pašvaldības, kas, atsaucoties uz šo likumu, atsakās finansēt NVO aktivitātes. Tāpat ir vairākas pašvaldības, kas rod iespēju finansēt NVO projektus, tādā veidā darbojoties savu funkciju ietvaros, kas noteiktas likumā *Par pašvaldībām*.

- Apsveicama prakse ir izveidotie NVO centri un rajona partnerības, kas darbojas gan kā jumta organizācijas, gan kā finansējuma administrētājs. Tādā veidā pašvaldība deleģē savus uzdevumus NVO, kas tālāk pārrauga situāciju bezpeļņas sektorā kopumā, identificē nepieciešamos projektus, pašvaldības vajadzības, kuras var īstenot biedrības un nodibinājumi. Šādu centru pastāvēšana var būt drauds konkurencei un vienlīdzīgām iespējām starp NVO tikai tādos gadījumos, ja tie *saaug* ar pašvaldību pilnībā, atrodoties vienās telpās, algojot vienus un tos pašus darbiniekus utt., tādēļ pašvaldībai jāseko, vai centra atbalstīšana nekavē citu NVO attīstību un iesaistīšanu.

- Lielākajā daļā gadījumu pašvaldības sniedz nelielu finansējumu NVO, kas ir izmantojams projektu aktivitātēm, nevis administratīvu izdevumu segšanai. Visbiežāk vienīgais administratīvais atbalsts, ko sniedz pašvaldības, ir telpu veidā.

- Pašvaldībai, cenšoties nepārkāpt likumu *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu,* ir iespējams finansēt tikai tādas aktivitātes, kas atbilst pašvaldības funkcijām, kuras noteiktas likumā *Par pašvaldībām*. Tādējādi kultūras, vides un izglītības NVO tiek atbalstītas plašāk nekā, piemēram, interešu aizstāvības organizācijas. Sekas tam ir redzamas arī valsts budžeta analīzē, kurā plaši tiek finansētas invalīdu atbalsta biedrību reģionālās nodaļas, kas no pašvaldības acīmredzot nesaņem pietiekamu finansējumu.

2. NVO NETIEŠAIS VALSTS FINANSĒJUMS

NVO saņem valsts finansējumu netiešā veidā divos veidos:

1) ziedotājiem tiek nodrošināta iespēja piemērot nodokļu atvieglojumus;

2) organizācijas tiek atbrīvotas no PVN maksājumiem noteikta projekta ietvaros.

Tā kā ir iespējams aprēķināt neiekasēto nodokļu apjomu, tas uzskatāms par netiešām valsts subsīdijām organizācijām un to ziedotājiem. Neiekasētie nodokļi veido netiešu valsts atbalsta formu, ko var pretstatīt tiešam atbalstam.

Pēc FM aplēsēm, nodokļu atvieglojumu veidā saņemtais finansējums ir ievērojami audzis pēdējo gadu laikā.

2. tabula. **NVO saņemtais netiešais finansējums nodokļu atvieglojumu veidā, LVL**[13]

	2003. g.	2004. g.	2005. g.
Piemērotās atlaides saskaņā ar likumu *Par uzņēmumu ienākuma nodokli*	7 722 006	10 111 992	13 769 839
Piemērotās atlaides saskaņā ar likumu *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*	55 470	94 849	77 576
Pievienotās vērtības nodokļa maksājumu samazinājums saistībā ar darījumiem, kuriem piemērota PVN 0% likme	---	---	345 678

Avots: Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums *Darba grupa, kas izveidota, lai izpētītu jautājumu par 1% iedzīvotāju ienākuma nodokļa novirzīšanu sabiedriskā labuma organizācijām un nodokļa atvieglojuma mehānisma sakārtošanu ziedojumiem nevalstiskajām organizācijām.*

Tāpat kā atbalstam tiešā veidā no valsts budžeta līdzekļiem, arī atbalstam nodokļu atvieglojumu veidā ir tendence augt, kas, pēc FM aplēsēm, pamatā saistāms ar uzņēmumu ziedojumu palielināšanos. Jāuzsver, ka tajā pašā laikā fizisko personu ziedojumiem ir tendence samazināties.

Nozīmīgs ir *Biedrību un nodibinājumu likums*, kas nodrošina organizāciju darbības sakārtošanu.

[13] Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums *Darba grupa, kas izveidota, lai izpētītu jautājumu par 1% iedzīvotāju ienākuma nodokļa novirzīšanu sabiedriskā labuma organizācijām un nodokļa atvieglojuma mehānisma sakārtošanu ziedojumiem nevalstiskajām organizācijām*.

Par valsts atbalstu uzskatāma NVO atbrīvošana no uzņēmuma ienākuma nodokļa apmaksas, kas veido 15%.[14] Tajā pašā laikā lielākajā daļā gadījumu NVO darbība ir bezpeļņas, līdz ar to šī atlaide ir mazāk piemērojama.

Noteiktas sabiedriskā labuma organizācijas ir atbrīvotas no nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem par tiem piederošajām ēkām un būvēm.[15]

2.1. Nodokļu atlaides ziedotājiem

Nodokļu atlaides juridiskām personām nodrošina likuma *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* 20. pants, kas nosaka nodokļa atskaiti ziedotājiem: ”Rezidentiem un pastāvīgajām pārstāvniecībām nodokli samazina par 85 procentiem no summām, kuras ziedotas budžeta iestādēm, kā arī Latvijas Republikā reģistrētām biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām vai to iestādēm, kurām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss saskaņā ar *Sabiedriskā labuma organizāciju likumu*.”[16]

Savukārt nodokļa atlaidi fiziskām personām nosaka likuma *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli* 9. pants, norādot ar nodokli neapliekamo ienākumu veidus: ”Palīdzība naudā vai citās lietās, vai pakalpojuma veidā, kas sniegta no sabiedriskā labuma organizācijas (izņemot reliģisko organizāciju) līdzekļiem, vai palīdzība, ko budžeta finansētas institūcijas, labdarības vai filantropiskas organizācijas sniegušas lietās, kurām piemērots atbrīvojums no muitas nodokļa, gada neapliekamā minimuma apmērā”[17] un 10. pants, norādot attaisnotos izdevumus: ”Pirms ienākuma aplikšanas ar nodokli no gada apliekamo ienākumu apjoma tiek atskaitīti šādi maksātāja izdevumi: reģistrētām biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām vai to iestādēm, kurām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss saskaņā ar *Sabiedriskā labuma organizāciju likumu*, un budžeta iestādēm, bet šīs summas nedrīkst pārsniegt 20 procentus no apliekamā ienākuma lieluma.”[18]

Sabiedriskā labuma organizācijām ir pieejams finansējums no privātā sektora (gan no juridiskām, gan no fiziskām personām). Šāds finansējums ir izlietojams pēc pašu organizāciju ieskatiem, jo īpaši – organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanai.

Intervijās no NVO pārstāvjiem gūtā informācija liecina, ka ir organizācijas, kam piešķirts sabiedriskā labuma statuss un kas tomēr nesaņem daudz privāto ziedojumu. Tas lielā mērā saistāms ar organizāciju darbības jomu un aktivitātēm. Šis aspekts ir būtisks, ja vēlas sakārtot vienlīdzīgu finanšu resursu pieejamību NVO, kas darbojas sabiedrības labā.

[14] Likums *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* (LV, 32 (315), 01.03.1995.).
[15] MK noteikumi nr.533, Noteikumi par biedrībām un nodibinājumiem, kas atbrīvoti no nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem par tiem piederošajām ēkām un būvēm
[16] Likuma *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* 20. pants.
[17] Likuma *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli* 9. pants.
[18] Likuma *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli* 10. pants.

Kā atzīst organizāciju pārstāvji, ir jomas, kas vienmēr tiks atbalstītas vairāk, jo sniedz ievērojamu publicitāti ziedotājiem, tā nodrošinot arī atgriezenisko saikni un ieguvumu ziedotājiem (sociālās jomas NVO). Tajā pašā laikā pastāv organizācijas, kas savas darbības specifikas dēļ darbojas neitrāli (īpaši interešu aizstāvības organizācijas), tās nevar piedāvāt uzņēmumu vai privātpersonu popularizēšanu, saņemot ziedojumus, jo tas apdraud organizāciju tēlu, neatkarību un darbības vidi.

1. Pašreizējā valdības nodrošinātā NVO netiešā finanšu atbalsta sistēma darbojas samērā veiksmīgi, taču nepieciešams attīstīt arī informatīvu kampaņu par privātpersonu ziedojumiem. Sistēmu var papildināt ar šādiem elementiem:
   a) valsts katru gadu sniedz papildu atbalstu NVO tādā pašā apjomā kā ziedojušas privātpersonas vai
   b) valsts katru gadu nosaka finanšu apjomu, kas novirzāms NVO atbalstam, kurš tiek noteikts, analizējot NVO sektora vajadzības (vajadzību noteikšanas procesu organizē ĪUMSILS sadarbībā ar NVO).
2. Vājais posms Latvijā ir privāto un publisko fondu tīkls, kas ar īpašām grantu shēmām atbalsta NVO ne tikai projektu īstenošanā, bet arī sniedz atbalstu administratīvo izmaksu segšanā. Nepieciešamas valsts finansētas filantropijas un ziedošanas kultūras attīstības programmas, kas identificētas vairākos ĪUMSILS pasūtītajos pētījumos.

3. Pastāv divi iespējamie modeļi, kā veidot tiešo valsts atbalstu NVO:
   a) īpaša fonda izveidošana, kura pārvaldībā nodod noteikta apjoma privātpersonu ziedojumam ekvivalenta lieluma finanšu līdzekļus. Tādējādi atklātu konkursu veidā NVO ir iespēja pieteikties īpaši izstrādātām, NVO darbību atbalstošām programmām (līdzīgi, kā EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu ietvarā darbosies NVO fonds);
   b) valsts budžetā, līdzīgi kā ES budžetā, tiek ieviesta budžeta līnija NVO finansiālam atbalstam (ES budžetā jau divus gadus pēc kārtas ir rasts finansējums 3 miljonu eiro apmērā desmit jauno dalībvalstu interešu aizstāvības organizāciju darbības nodrošināšanai). Šā finansējuma apsaimniekošana tiek uzticēta fondam ar neatkarīgu no valsts pārvaldes administrāciju, kam ir noteikta pārskatāma un caurspīdīga atskaitīšanās par finansējuma izmantošanu. Eiropas Savienībā šo fondu administrē Eiropas Komisija.

2.2. Diskusija par PVN piemērošanu bezpeļņas sektoram

Aptaujātie NVO eksperti apgalvo, ka viens no veidiem, kā var nodrošināt valsts finansiālo atbalstu NVO, ir izmaiņas PVN likumdošanā, tomēr Finanšu ministrijas viedoklis šajā jautājumā paliek strikts – PVN nodokļa piemērošanu regulē ES direktīva[19], un Latvija jau tagad ir atkāpusies no direktīvā noteiktajām normām.

Tomēr, tā kā NVO ekspertu starpā notiek plašas diskusijas par PVN piemērošanas jautājumiem, šī apakšnodaļa pievērsīsies svarīgākajiem diskusijas aspektiem.

Nozīmīgākais ieteikums saistāms ar reģistrēšanos PVN maksātāju reģistrā. Organizācijas, kuru apgrozījums gada laikā sasniedz Ls 10 000, pēc reģistrēšanās kļūst par PVN maksātājiem. Atkarībā no tā, kas ir organizācijas primārais pakalpojumu ņēmējs (fiziska vai juridiska persona), tas var vai nevar būt izdevīgi. Kļūstot par PVN maksātāju situācijās, kad pakalpojumus sniedz fiziskām personām, rodas nepieciešamība paaugstināt pakalpojumu izmaksas par 18%. Tas savukārt rada situāciju, ka noteiktas organizācijas par savu primāro mērķi izvirza peļņu, kas gada laikā noteikti nepārsniegtu Ls 10 000.[20]

Kā liecina iepriekš veikti pētījumi, organizācijas nevēlas kļūt par PVN maksātājām, jo tādā gadījumā tām palielinās grāmatvedības un lietvedības izmaksas, kas situācijā, kad administratīvu izmaksu segšana ir viena no lielākajām NVO problēmām, apgrūtina organizācijas pastāvēšanu.

Tādējādi organizācijām, kuras var paplašināt savu darbību un saņemt lielāku valsts finansējumu, sniedzot pakalpojumus un piedaloties iepirkumos, ir jāizvairās no lielākas peļņas gūšanas, lai nebūtu jāreģistrējas par PVN maksātāju. Turklāt par PVN maksātāju organizācijai ir jākļūst finanšu gada sākumā, tā paredzot nākamā gada iespējamo peļņu, kas NVO sektorā nav viegli paveicams uzdevums.

Ir ieteikums, kas paredz izglītības pakalpojumu sniedzējus neatkarīgi no to juridiskās formas pielīdzināt sociālo pakalpojumu sniedzējiem un atbrīvot šīs organizācijas no PVN maksāšanas.

Valsts var sniegt NVO ievērojamu atbalstu, ja samazinātu PVN likmi plašākam pakalpojumu klāstam, piemēram, pakalpojumiem sabiedriskā labuma jomās, kuru veikšanas izdevumus veido galvenokārt darbs un kuru klienti ir fiziskas personas.

---

[19] Padomes direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu un Padomes direktīva 2006/138/EK (19.12.2006) attiecībā uz periodu pievienotās vērtības nodokļa piemērošanai radio un televīzijas apraides pakalpojumiem un dažiem elektroniski sniegtiem pakalpojumiem

[20] Zinta Miezaine. NVO prakse ņemt samaksu par pakalpojumiem. – ĪUMSILS, Rīga, 2006. // http://www.integracija.gov.lv/doc_upl/petijums_NVO_prakse_pakalpojumu_sniegshana_pdf.pdf

Galvenais veids, kā var atbalstīt NVO ar nodokļu atlaižu piemērošanu, būtu ieņēmumu limita paaugstināšana, pēc kura sasniegšanas organizācija reģistrējas PVN maksātāju reģistrā. Šī likme – Ls 10 000 – tika noteikta 1995. gadā, un, aprēķinot jauno vērtību, nepieciešams ņemt vērā inflāciju, kas palielinājusi organizāciju darbības izmaksas ikvienā jomā.

Secinājumi

- Pēc FM sniegtajiem datiem, ar katru gadu plašāk tiek izmantotas ienākumu nodokļa atlaides organizācijām, kas ziedo sabiedriskā labuma NVO. Šāda veida atlaides sniedz atbalstu tikai daļai organizāciju, jo ne visu organizāciju darbības profils nosaka augstu ziedojumu saņemšanas intensitāti.
- NVO tiek atbrīvotas no uzņēmuma ienākuma nodokļa nomaksas.
- Reģistrēšanās kā PVN maksātājam ievērojami pazemina NVO konkurētspēju, ja galvenais pakalpojumu saņēmējs ir fiziskas personas.
- Nodokļu atlaižu piemērošanā būtu sasniedzams ievērojams valsts atbalsts, ja paplašinātu to pakalpojumu loku, par kuriem tiek samazināta piemērojamā PVN likme.

SECINĀJUMI

1. Atsevišķas ministrijas ir izstrādājušas finansējuma piešķiršanas vadlīnijas, un finansējuma sadale tajās notiek konkursu ietvaros, tā ļaujot attīstīties ne tikai ilgstoši pastāvējušām organizācijām, bet arī jaunām. Šādiem konkursiem jābūt kā normai. Lai arī lielākā daļa finansējuma tiek sadalīta konkursos, par *melno caurumu* jānosauc demokrātiskā kvota, kas pēc sadales nonāk nozares ministriju budžetā.
2. Interešu aizstāvībai – līdzdalībai konsultatīvajās padomēs, atbildēm uz ministriju vēstulēm un atzinumu sniegšanai – organizācijas atlicina *brīvo laiku*, kas netiek veltīts projektu aktivitātēm. Tā kā par dalību padomēs un atzinumiem netiek sniegta samaksa, paliek maz laika projektu aktivitātēm, kas ir galvenais organizāciju finansējuma saņemšanas avots. Tajā pašā laikā valsts iestādes sagaida no NVO kompetentus viedokļus, kuru sniegšanai ir nepieciešams administratīvais atbalsts. Valsts tādā veidā izmanto NVO kompetenci un ekspertīzi, vienlaikus tajā neieguldot.
3. Intervijas ar NVO pārstāvjiem liecina, ka NVO un ministriju sadarbību ietekmē kadru mainība ministrijās. Uzsākot sadarbību ar ministriju ierēdņiem, paiet ilgstošs laiks, kamēr NVO spēj pierādīt savu kompetenci, ekspertīzi un spēju palīdzēt ministrijai dažādu jautājumu risināšanā, piedaloties darba grupās, organizējot aktivitātes un īstenojot projektus. Bieži vien līdz ar ierēdņu mainību viss iedibinātais sadarbības process sākams no jauna. Šāda situācija gan liecina par korporatīvu saišu iedibināšanas kārtību, taču šādas saites nerada draudus, ja finansējums piešķirts godīgas un vienlīdzīgas atlases veidā.
4. Pēc FM sniegtajiem datiem (Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums *Darba grupa, kas izveidota, lai izpētītu jautājumu par 1% iedzīvotāju ienākuma nodokļa novirzīšanu sabiedriskā labuma organizācijām un nodokļa atvieglojuma mehānisma sakārtošanu ziedojumiem nevalstiskajām organizācijām*), NVO saņem finansējumu, kura apjomu ir sarežģīti apzināt. Šāda situācija rodas tādēļ, ka pēdējo gadu laikā ir paaugstinājusies NVO aktivitāte, dažādās valsts un pašvaldību iestādēs piedaloties konkursos un iepirkuma procedūrās.

5. Nav iespējams noskaidrot finansējuma apjomus, kas no dažādām ministrijām nokļūst NVO. Turklāt nav iespējams atdalīt finansējuma veidus, piemēram, kādu daļu no NVO kopējā ministriju finansējuma veido dotācijas, kādu – subsīdijas un cik lielu finansējumu NVO saņem par pakalpojumu sniegšanu valsts sektoram.
6. Pašvaldībās pastāv dažādas pieejas NVO finansēšanai, un tas atkarīgs no likuma *Par valsts un pašvaldības finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu* interpretācijas katrā pašvaldībā.
7. Finanšu ministrijas līmenī nepieciešams risināt jautājumu par iespējām izveidot nacionālo bezpeļņas organizāciju atbalsta fondu jeb budžeta līniju, kuras mērķis būtu nodrošināt finansiālu atbalstu dažādu nozaru organizāciju darbībai. Tā kā katras ministrijas darbības profils nosaka dažādu sadarbības apjomu ar NVO (atsevišķu nozaru ministriju, piemēram, Satiksmes ministrijas, darbības jomā darbojas mazāks skaits nevalstisku organizāciju, savukārt Izglītības un zinātnes ministrijas darbības profils nosaka plašu sadarbību ar NVO). Lai nodrošinātu valsts un NVO sadarbību nozaru jomās, NVO atbalstam ieteicams izveidot budžeta līnijas katrā ministrijā. Ja izveidotu atsevišķu valsts un pašvaldību iestāžu budžeta līniju ar noteiktu atbalstu NVO, būtu nodrošināta informācija par finansējuma apjomu, kas nonāk nevalstiskajā sektorā.
8. NVO jāatbalsta, izmantojot atklātus konkursus. Īpaši jāatzīmē pašvaldību prakse atklāto konkursu vērtēšanā, kas īstenota ar tieši konkursa vajadzībām izveidotu projektu vērtēšanas komisiju palīdzību. Šīs komisijas zina, kādas ir rajona vajadzības un kādi projekti spēj risināt iedzīvotājiem aktuālās problēmas.
9. Nepieciešams, lai ministrijas apkopotu datus par organizācijām, kas darbojas nozarē, izvērtējot šo organizāciju statusu, darbības jomu un kapacitāti, tādējādi izveidojot vispusīgu partneru katalogu. Šī problēma būtu atrisināta, ja Latvijā izveidotu NVO klasifikatoru.

10. Ir jārod mehānisms, lai aizstātu demokrātisko kvotu, jo finansējuma piešķiršanas un atskaitīšanās mehānismi ir nevienlīdzīgi. Kvota izkropļo finansējuma saņemšanas mehānisma principus pēc būtības. Finansējums, kas ik gadu tiek piešķirts demokrātiskās kvotas ietvaros, var tikt novirzīts NVO fonda kopbudžetam.

11. Finansējumu nepieciešams piešķirt gan neitrālu līdzdalības struktūru uzturēšanai (konsultatīvās padomes), gan konkursa kārtībā administratīvo izdevumu segšanai, kas ir galvenā problēma, ar kuru saskaras NVO. Lai paaugstinātu objektivitāti vērtējumos, šos līdzekļus sadalīt projektu konkursu ietvaros var fonds, kam ir pieredze grantu administrēšanā un NVO darbībā, piemēram, Latvijas Sabiedrības integrācijas fonds.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

Avoti:

1. Likums *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli* – **http://www.likumi.lv/doc.php?id=361677**
2. Likums *Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu* – **http://www.likumi.lv/doc.php?id=36190**
3. Likums *Par budžetu un finanšu vadību* – **http://www.fm.gov.lv/image/file/21_likums.doc**
4. Likums *Par uzņēmumu ienākuma nodokli* – **http://www.likumi.lv/doc.php?id=3617**
5. Likums *Par pašvaldībām* – **http://www.likumi.lv/doc.php?id=36193**
6. Finanšu ministrijas informatīvais ziņojums *Darba grupa, kas izveidota, lai izpētītu jautājumu par 1% iedzīvotāju ienākuma nodokļa novirzīšanu sabiedriskā labuma organizācijām un nodokļa atvieglojuma mehānisma sakārtošanu ziedojumiem nevalstiskajām organizācijām*
7. Padomes direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) *par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu*
8. Padomes direktīva 2006/138/EK (19.12.2006) *attiecībā uz periodu pievienotās vērtības nodokļa piemērošanai radio un televīzijas apraides pakalpojumiem un dažiem elektroniski sniegtiem pakalpojumiem*
9. Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumi Nr.1031 „*Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām"*

Literatūra:

10. N. Bullēna un R. Toftisova. *NVO un valsts sadarbības politika un prakse Eiropā: salīdzinoša analīze. Ziņojums*, 2004. gada 18. marts.
11. Zinta Miezaine. *NVO prakse ņemt samaksu par pakalpojumiem*. ĪUMSILS, Rīga, 2006. – http://www.integracija.gov.lv/doc_upl/petijums_NVO_prakse_pakalpojumu_sniegshana_pdf.pdf

SAĪSINĀJUMI

AM – Aizsardzības ministrija
ĀM – Ārlietu ministrija
BĢLM – Bērnu un ģimenes lietu ministrija
EM – Ekonomikas ministrija
ES – Eiropas Savienība
FM – Finanšu ministrija
IM – Iekšlietu ministrija
ĪUMEPLS – Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāts
ĪUMSILS – Īpašo uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
KM – Kultūras ministrija
LM – Labklājības ministrija
LOK – Latvijas Olimpiskā komiteja
LVL – Latvijas valsts lats
MK – Ministru kabinets
NVO – nevalstiskās organizācijas
PVN – pievienotās vērtības nodoklis
RAPLM – Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
SM – Satiksmes ministrija
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
ViM – Vides ministrija
VM – Veselības ministrija
ZM – Zemkopības ministrija

1. pielikums. Ministriju finansējuma dinamika 2002.–2005. gadā

1. grafiks. **Aizsardzības ministrijas finansējuma dinamika 2002.–2005. gadā**

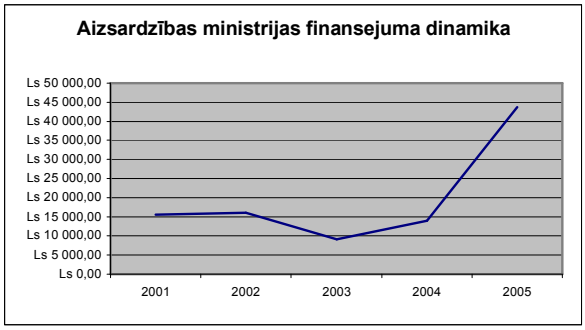

2. grafiks. **Izglītības un zinātnes ministrijas finansējuma dinamika 2002.–2005. gadā**

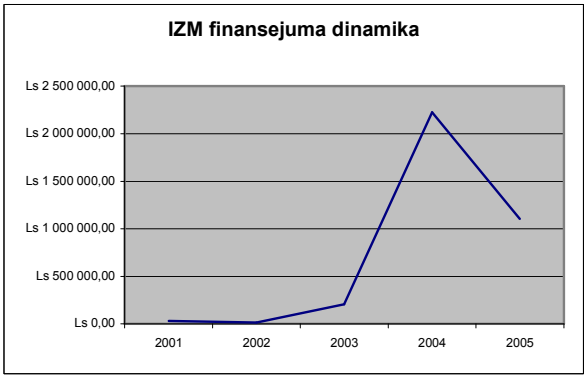

3. grafiks. **Kultūras ministrijas finansējuma dinamika 2002.–2005. gadā**

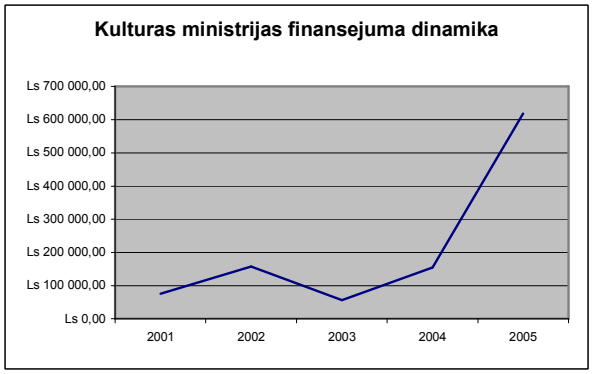

4. grafiks. **Labklājības ministrijas finansējuma dinamika 2002.–2005. gadā**

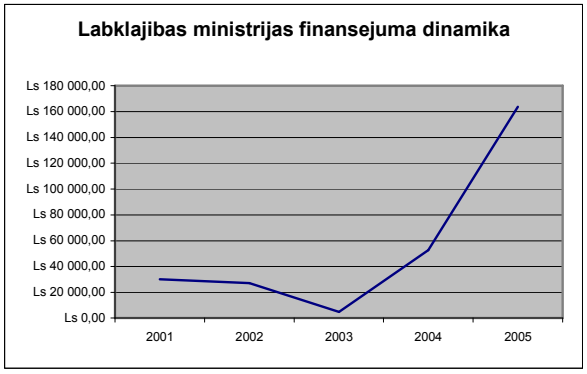

5. grafiks. **Veselības ministrijas finansējuma dinamika 2002.–2005. gadā**

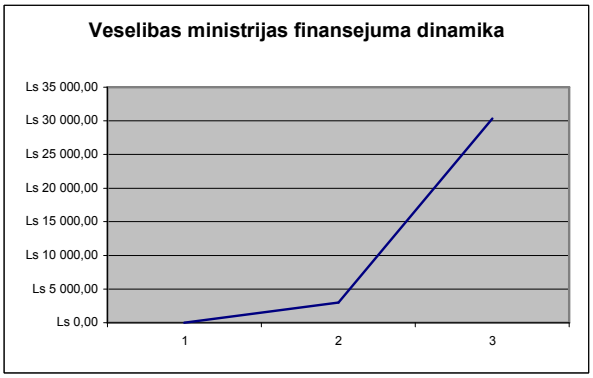

6. grafiks. **Vides ministrijas finansējuma dinamika 2002.–2005. gadā**

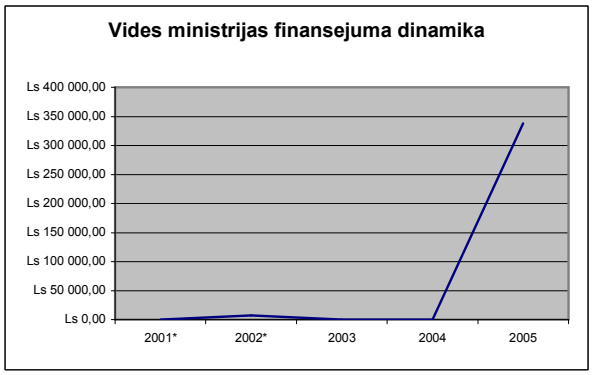

2. pielikums. Ministriju un Saeimas veikto maksājumu analīzes atšifrējums. 2006.gada 1.pusgads.

SAEIMA	5 012,72 Ls
LATVIJAS CENTRĀLĀ DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA	306,00 Ls
LVPUF DARBIN.AROD-BA	1 156,12 Ls
LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	19,00 Ls
LATVIJAS CENTRĀLĀ DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA	306,00 Ls
SVĒTELIS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	100,00 Ls
PAR LABĀKU DZĪVI UN IZGLĪTĪBU SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	126,00 Ls
LATVIJAS JURIDISKAIS CENTRS BEZPEĻŅAS ORGANIZĀCIJA, SIA	177,00 Ls
LATVIJAS CENTRĀLĀ DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA	306,00 Ls
LATVIJAS BĪBELES BIEDRĪBA	60,00 Ls
PAR LABĀKU DZĪVI UN IZGLĪTĪBU SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	140,00 Ls
LATVIJAS CENTRĀLĀ DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA	412,00 Ls
LATVIJAS CENTRĀLĀ DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA	359,00 Ls
TAUTAS FRONTES MUZEJA SABIEDRISKĀ PADOME	843,00 Ls
PAR LABĀKU DZĪVI UN IZGLĪTĪBU SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	84,00 Ls
LATVIJAS CENTRĀLĀ DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA	359,00 Ls
LATVIJAS ENERGOBŪVNIECĪBAS ASOCIĀCIJA	141,60 Ls
LATVIJAS GRĀMATVEŽU UN EKONOMISTU KORPORĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	118,00 Ls

ĀRLIETU MINISTRIJA	9 885,10 Ls
LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	4 000,00 Ls
ŠAMIR SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	36,00 Ls
RĪGAS LATVIEŠU BIEDRĪBA	357,50 Ls
TAUTAS FRONTES MUZEJA SABIEDRISKĀ PADOME	2 000,00 Ls
TAUTAS FRONTES MUZEJA SABIEDRISKĀ PADOME	1 500,00 Ls
ATVĒRTĀ BALTKRIEVIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	900,00 Ls
LATVIJAS TRANSATLANTISKĀ ORGANIZĀCIJA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	800,00 Ls
STUDENTU KORPORĀCIJAS LETTONIA FILISTRU PALĪDZĪBAS BIEDRĪBA	212,40 Ls
TAUTAS FRONTES MUZEJA SABIEDRISKĀ PADOME	79,20 Ls

EKONOMIKAS MINISTRIJA	10 782,58 Ls
LATVIJAS AMATNIECĪBAS KAMERA	6 399,38 Ls
LATVIJAS PATĒRĒTĀJU INTEREŠU AIZSTĀVĪBAS ASOCIĀCIJA	4 071,00 Ls
BIEDRĪBA EIROPAS PROJEKTU ASOCIĀCIJA	50,00 Ls
LATVIJAS BŪVINŽENIERU SAVIENĪBA	106,20 Ls
LATVIJAS RISKA KAPITĀLA ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	16,00 Ls
LATVIJAS RISKA KAPITĀLA ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	140,00 Ls

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJA	409,00 Ls
BIEDRĪBA IZGLĪTĪBAS INFORMĀCIJAS AĢENTŪRA	187,00 Ls
LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA	37,00 Ls
LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA	37,00 Ls
LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA	37,00 Ls
LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA	37,00 Ls
LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA	37,00 Ls
LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBA	37,00 Ls

ZEMKOPĪBAS MINISTRIJA	81 878,90 Ls
LATVIJAS KOKRŪPNIECĪBAS FEDERĀCIJA	11 512,00 Ls
LATVIJAS KOKRŪPNIECĪBAS FEDERĀCIJA	6 574,00 Ls
LATVIJAS AMATNIECĪBAS KAMERA	2 465,00 Ls
SILVICOLA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	960,00 Ls
PASAULES DABAS FONDS SO	2 036,00 Ls
PASAULES DABAS FONDS SO	925,00 Ls
PASAULES DABAS FONDS SO	3 464,00 Ls
KURZEMES KOKAPSTRĀDES KOMPETENCES CENTRS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	625,00 Ls
LATVIJAS KOKRŪPNIECĪBAS FEDERĀCIJA	10 503,00 Ls
LATVIJAS KOKRŪPNIECĪBAS FEDERĀCIJA	8 203,00 Ls
SILVICOLA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1 120,00 Ls
LATVIJAS KOKRŪPNIECĪBAS FEDERĀCIJA	8 203,00 Ls
LATVIJAS KOKRŪPNIECĪBAS FEDERĀCIJA	10 503,00 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1 050,00 Ls
LATVIJAS ORNITOLOĢIJAS BIEDRĪBA	750,14 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1 302,74 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	3 685,49 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1 190,73 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1 060,00 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	4 609,30 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	350,00 Ls
LATVIJAS MEDNIEKU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	787,50 Ls

LABKLĀJĪBAS MINISTRIJA	80,00 Ls
DARDEDZE Vidzemes reģ.atbalsta centrs	80,00 Ls

ĪPAŠU UZD. MINISTRA BĒRNU UN ĢIMENES LIETĀS SEKRETARIĀTS	34 369 Ls
CERĪBA ELIZABETE BIEDRĪBA	12 Ls
LATVIJAS AUDŽUĢIMEŅU BIEDRĪBA	1 100 Ls
BAKNERS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	4 260 Ls
UPE KULTŪRAS UN IZGLĪTĪBAS FONDS	15 000 Ls
ATVĒRTĀS DURVIS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	7 500 Ls
LATVIJAS SKAUTU UN GAIDU CENTRĀLĀ ORGANIZĀCIJA SO	2 166 Ls
LATVIJAS MAZPULKU ORGANIZĀCIJA	2 166 Ls
LATVIJAS SARKANAIS KRUSTS	2164,63

ĪPAŠU UZD. MINISTRA SAB.INTEGRĀCIJAS LIETĀS SEKRETARIĀTS	74 033 Ls
VENTSPILS VĀCU KULTŪRAS BIEDRĪBA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	80 Ls
SOROSA FONDS-LATVIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	495,5
ODERA LATVIJAS VĀCU BĒRNU UN JAUNIEŠU CENTRS	80 Ls
LATVIJAS UKRAIŅU BIEDRĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	300 Ls
ODERA LATVIJAS VĀCU BĒRNU UN JAUNIEŠU CENTRS	80 Ls
LATVIJAS UKRAIŅU BIEDRĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	300 Ls
JELGAVAS EBREJU KOPIENA	75 Ls
LATVIJAS KRIEVU KULTŪRAS BIEDRĪBA	288 Ls
RODŅIK SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	280 Ls
GRĀMATAS BĒRNIEM SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	270 Ls
JELGAVAS NACIONĀLO KULTŪRAS BIEDRĪBU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	268 Ls
VODOGRAJ SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	70 Ls
UKRAINAS SOC. IZPĒTES CENTRS ETNIKOS	250 Ls
MRIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	247 Ls
VĀCU NAMS LIEPĀJA LIEPĀJAS VĀCU BIEDRĪBU ASOCIĀCIJA	220 Ls
LATVIJAS UKRAIŅU SIEVIEŠU BIEDRĪBA	200 Ls
RĒZEKNES KRIEVU KULT. BIEDRĪBA RODŅIK	200 Ls
LATGALES REĢ. LIETUVIEŠU IZGLĪTĪBAS,KULTŪRAS INFORM. CENTRS	200 Ls
ARĀBU KULTŪRAS CENTRS	200 Ls
IVANA ZAVOLOKO VECTICĪBNIEKU BIEDRĪBA SO	192 Ls
DAUGAVPILS VĀCIEŠU BIEDRĪBA ERFOLG	185 Ls
SVITANOK LIEPĀJAS UKRAIŅU KOPIENA	180 Ls
TATĀRU NACIONĀLĀ BIEDR. VATAN	175 Ls
JELGAVAS KRIEVU KOPIENA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	170 Ls
KULTŪRAS SABIEDRĪBA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	160 Ls
DEMOKRĀTISKO INICIATĪVU ATBALSTA CENTRS	855 Ls
ZELTA KAMOLIŅŠ SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	150 Ls
VENTSPILS VĀCU KULTŪRAS BIEDRĪBA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	150 Ls
ZIEMEĻU KAIJA	140 Ls
JAUNĪBA, TRADĪCIJAS, MŪŽĪBA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	645 Ls
LATVIJAS DIALOGI	138 Ls
ŠAMIR SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	620 Ls
VIDERGEBURT SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	138 Ls
POSOLOŅ SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	135 Ls
JELGAVAS ČIGĀNU KULTŪRAS BIEDRĪBA	600 Ls
LATVIJAS LIETUVIEŠU KULTŪRAS BIEDRĪBA RĪGĀ	120 Ls
BALTSLĀVU KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS UN SADARBĪBAS BIEDRĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJ	120 Ls
DOBELES VĀCU KULTŪRAS BIEDRĪBA	120 Ls
JOURNALISTS INITIATIVE SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	120 Ls
UZDIM SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	110 Ls
DŽERELO SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	110 Ls
BIEDRĪBA PILSONĪBA,IZGLĪTĪBA,KULTŪRA	440 Ls
KRIEVU KULTŪRAS CENTRS (KALISTRATOVA NAMS)	420 Ls
KONTAKTS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	399 Ls
LĪVU (LĪBIEŠU) SAVIENĪBA LĪVOD ĪT SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	2 700 Ls
LĪVU (LĪBIEŠU) SAVIENĪBA LĪVOD ĪT SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	1069,8
LĪVO KULTŪR SIDĀM SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	440 Ls
LĪVU (LĪBIEŠU) SAVIENĪBA LĪVOD ĪT SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	2383,8
PASAULES BRĪVO LATVIEŠU APVIENĪBA ĀRVALSTU PĀRSTĀVNIECĪBA	16 060 Ls
LATVIJAS NOMETŅU ASOCIĀCIJA SO	46 Ls
LATVIJAS KRIEVU SABIEDRĪBAS SAVIENĪBA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	430 Ls
MĒS-LATVIEŠI PASAULĒ SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	4 700 Ls
LIRA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	546 Ls
RASA DAUGAVPILS LIETUVIEŠU KULTŪRAS BIEDRĪBA	485 Ls
LATVIJAS DIALOGI	122 Ls
ASNS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	40 Ls
LATVIJAS KRIEVU KULTŪRAS BIEDRĪBA	430 Ls
MRIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	119 Ls
DEMOKRĀTISKO INICIATĪVU ATBALSTA CENTRS	110 Ls
LIEPĀJAS UKRAIŅU BIEDR.RODĪNA	105 Ls

LATVIJAS BALTKRIEVU SAVIENĪBA	390 Ls
ALEF EBREJU KOPIENAS CENTRS	100 Ls
DOINA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	332 Ls
NĒVO DROM SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	330 Ls
AFROLATVISKĀ ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	325 Ls
LATVIJAS VĀCU SAVIENĪBA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	300 Ls
LATVIJAS UKRAIŅU BIEDRĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	300 Ls
TATARU NACION.BIEDR.VATAN	98 Ls
SVITANOK LIEPĀJAS UKRAIŅU KOPIENA	90 Ls
JELGAVAS NACIONĀLO KULTŪRAS BIEDRĪBU ASOCIĀCIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	27 Ls
LATVIJAS KRIEVU KULTŪRAS BIEDRĪBA	297 Ls
GRĀMATAS BĒRNIEM SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	297 Ls
POSOLOŅ SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	290 Ls
LATVIJAS PUŠKINA BIEDRĪBA	282 Ls
LATVIJAS LIETUVIEŠU KULTŪRAS BIEDRĪBA RĪGĀ	280 Ls
LATVIJAS UKRAIŅU SIEVIEŠU APVIENĪBA	265 Ls
RODŅIK SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	80 Ls
SABIEDR.UN KULT.SLĀVU CENTRS HARMONIKA	250 Ls
DAUGAVPILS VĀCIEŠU BIEDRĪBA	240 Ls
UZDIM SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	240 Ls
RĒZEKNES KRIEVU KULT.BIEDR.RODŅIK	70 Ls
PASAULES KULT.BIEDR.VDOHNOVENIJE	215 Ls
BIEDRĪBA DINA-ART	70 Ls
BALTSLĀVU KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS UN SADARBĪBAS BIEDRĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJ	208 Ls
LIEPĀJAS MULTINAC.KULT.CENTRS UNISONS	205 Ls
DAUGAVPILS KRIEVU NACIONĀLĀS KULTŪRAS BIEDRĪBA	65 Ls
ČORON SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	64 Ls
ZELTA KAMOLIŅŠ SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	899 Ls
LATVIJAS UKRAIŅU BIEDR.APVIEN,.	172 Ls
DŽERELO SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	170 Ls
VĀCU JAUN.SABIEDR.ORGANIZ.JUGENDBŪHNE	167 Ls
IVANA ZAVOLOKO VECTICĪBNIEKU BIEDRĪBA SO	162 Ls
VIDERGEBURT SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	154 Ls
ZIEMEĻU KAIJA	150 Ls
BIEDRĪBA PILSONĪBA.IZGLĪTĪBA.KULTŪRA	150 Ls
KRIEVU KULTŪRAS CENTRS (KALISTRATOVA NAMS)	625 Ls
LĪVU (LĪBIEŠU) SAVIENĪBA LĪVOD ĪT SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	2 500 Ls
LĪVO KULTŪR SIDĀM SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	950 Ls
LATVIJAS SARKANAIS KRUSTS	2 000 Ls
RĪGAS SAMARIEŠU APVIENĪBA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	2 000 Ls
BIEDRĪBA LATVIJAS PACIENTU TIESĪBU BIROJS	2 000 Ls
LIEPĀJAS NEREDZĪGO BIEDRĪBA	1996,25
ATVĒRTĪBA ĢIMENES ATBALSTA CENTRS SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	1 988 Ls
SAULSTARIŅI ALŪKSNES RAJONA BĒRNU INVALĪDU AR ĪPAŠĀM VAJADZĪBĀM ATBALSTA CE	1 984 Ls
BIEDRĪBA SOCIĀLĀS INFORMĀCIJAS AĢENTŪRA	1 976 Ls
SUSTENTO LATVIJAS CILVĒKU AR ĪPAŠĀM VAJADZĪBĀM SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJA	1 946 Ls
LATVIJAS BĒRNU FONDS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1935,51
ZIEDOT SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1 925 Ls
ZIGATE SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	1910,98
IMKA LATVIJA SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	80 Ls
REĢIONĀLĀS ATTĪST. UN PAŠVALDĪBU LIETU MINISTRIJA	**5 025,90 Ls**
LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA SABIEDRISKĀ ORGANIZĀCIJA	5,90 Ls
SABIEDRISKĀS POLITIKAS CENTRS PROVIDUS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	2 200,00 Ls
SABIEDRISKĀS POLITIKAS CENTRS PROVIDUS SABIEDRISKA ORGANIZĀCIJA	800,00 Ls
LATVIJAS PRESES IZDEVĒJU ASOCIĀCIJA	2 020 Ls
ĪPAŠU UZD. MINISTRA E-LIETĀS SEKRETARIĀTS	**120 Ls**
LATVIJAS PERSONĀLA VADĪŠANAS ASOCIĀCIJA	120 Ls

KOPĀ: 222 031,87 Ls

3. pielikums. Labās prakses piemērs – finansējuma piešķiršanas vadlīnijas

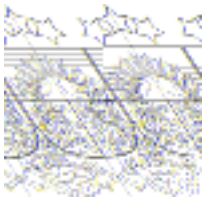

ĪPAŠU UZDEVUMU MINISTRA SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS LIETĀS SEKRETARIĀTS

Iekšējie noteikumi Nr.03-03/19

2006. gada 4.oktobrī
Rīgā

Izdoti saskaņā ar
Valsts pārvaldes iekārtas likuma
72.panta pirmās daļas 2.punktu

KĀRTĪBA, KĀDĀ TIEK PIEŠĶIRTI DOTĀCIJU LĪDZEKĻI UN KONTROLĒTS DOTĀCIJU IZLIETOJUMS

PROGRAMMAS *NACIONĀLĀ PROGRAMMA IECIETĪBAS VEICINĀŠANAI 2005.–2009.* IETVAROS

I. Vispārīgie noteikumi

1. Kārtība, kādā tiek piešķirti dotāciju līdzekļi un kontrolēts dotāciju izlietojums Programmas "Nacionālā programma iecietības veicināšanai 2005. – 2009." ietvaros (turpmāk – Kārtība), nosaka, kā notiek Latvijas nevalstisko organizāciju (turpmāk NVO) pieteikumu dotāciju saņemšanai no valsts budžeta līdzekļiem un pārskatu par piešķirto valsts budžeta dotāciju izmantošanu iesniegšana, reģistrēšana, atlase un izvērtēšana, kā arī valsts budžeta dotācijas izmantošanas līguma slēgšana un izpildes kontrole.
2. Dotāciju piešķiršana tiek veikta, pamatojoties uz:
   2.1. LR Satversmes 8.nodaļas „Cilvēka pamattiesības" 91.pantu, kurā ir noteikts, ka cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.
   2.2. LR Ministru kabineta apstiprināto Noteikumu Nr. 612 „Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta nolikums" II. sadaļas 4.3.punktu, kas nosaka, ka Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts (turpmāk tekstā – Sekretariāts) īsteno un koordinē darbības, kas saistītas ar rasu diskriminācijas izskaušanu;
   2.3. Valsts programmā „Sabiedrības integrācija Latvijā" noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem;

2.4. „Nacionālās programmas iecietības veicināšanai" noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem, kas Programmas rīcības plānā ir noteikti laika posmam līdz 2009. gadam;

2.5. Deklarācijā par Ministru kabineta iecerēto darbību.

3. Dotāciju piešķiršanas mērķis ir sniegt finansiālo atbalstu Latvijā esošajām NVO to centienos veicināt iecietību, mazināt neiecietību, apkarot rasu un citus diskriminācijas veidus, veicināt starpreliģisko dialogu, nodrošināt dažādu diskriminācijai pakļauto minoritāšu grupu (etniskās, reliģiskās, seksuālās utt.) tiesību aizsardzību, veicināt kultūru dažādības izplatīšanos Latvijas sabiedrībā.

4. Atbalstāmie tematiskie virzieni:

4.1. pasākumi, kas vērsti uz iecietības veicināšanu un neiecietības izskaušanu;

4.2. mazākumtautību kopienu / NVO iniciatīvas, kas vērstas uz etniskās grupas identitātes un kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību;

4.3. starpreliģiskā dialoga veicināšana;

4.4. čigānu (romu) kopienas integrācija;

4.5. rasu diskriminācijas izskaušana;

4.6. iecietības veicināšana Latvijas plašsaziņas līdzekļos;

4.7. homofobijas un citu ksenofobijas veidu izskaušana;

4.8. antisemītisma un islamofobijas izskaušana;

4.9. semināru, kursu, apmācības programmu veidošana Latvijas sabiedrības kompetences celšanai iecietības veicināšanā;

4.10. jauniešu iesaistīšana starpkultūru dialogā;

4.11. starpkultūru izglītības veicināšana;

4.12. visu veidu diskriminācijas izskaušana;

4.13. Eiropas Komisijas un Padomes direktīvu, kas vērstas pret rasu diskrimināciju, popularizēšana.

II. Pieteicēja atbilstība

5. Finansējumu var piešķirt LR Uzņēmumu reģistrā reģistrētām un Valsts ieņēmumu dienesta uzskaitē esošām NVO to Statūtos paredzēto mērķu sasniegšanai.

6. Uz finansiālo atbalstu var pretendēt NVO, kuru statūtos ir ietvertas šādas darbības jomas un prioritātes:

6.1. rasu diskriminācijas un citu diskriminācijas veidu izskaušana;

6.2. cilvēktiesību attīstība un aizsardzība;

6.3. visu veidu neiecietības un ksenofobijas izpausmju apkarošana;

6.4. starpetniskā dialoga veicināšana;

6.5. starpreliģiskā dialoga mērķu sasniegšana;

6.6. mazākumtautību tiesību aizsardzība;

6.7. lesbiešu, geju, biseksuālu un transpersonu (turpmāk tekstā - LGBT) tiesību aizsardzība.

7. Finansējuma piešķiršanai var pieteikties tādas NVO, kuras Sekretariāta Eiropas pretdiskriminācijas politikas departamentā (turpmāk tekstā – EPPD) ir iesniegušas šādus dokumentus:
    7.1. LR Uzņēmumu reģistra biedrības vai nodibinājuma reģistrācijas apliecības kopiju;
    7.2. NVO Statūtu kopiju;
    7.3. Iepriekšēja gada bilances kopiju vai Valsts ieņēmuma dienesta izziņa par to, ka bilance nav nepieciešama;
    7.4. Projekta vadības personas (projekta vadītājs) dzīves gājuma aprakstu (CV) latviešu valodā;
    7.5. Iesniedzēja organizācijas darbības aprakstu par projektiem pretdiskriminācijas politikas un ieciētības veicināšanas jomā.
8. Dotācijas netiek piešķirtas NVO, ja :
    8.1. tās ir bankrotējušas vai atrodas likvidācijas procesā, to darbību pārvalda tiesas apstiprināts administrators vai likvidators, tām ir kavētas kredītsaistības, tās ir apturējušas savu darbību, pret tām ir uzsākta tiesvedība par iepriekšminētajiem jautājumiem;
    8.2. pārskati par iepriekš piešķirto finansējumu nav iesniegti noteiktajā termiņā;
    8.3. ir atzīts, ka tās ir pārkāpušas līguma nosacījumus - saistības ar Sekretariātu, neievērojot līguma saistības attiecībā uz iepirkuma procedūru vai citu iepriekš piešķirtās dotācijas izmantošanas procedūru;
    8.4. attiecībā uz tām pieņemts tiesas spriedums, kam ir *res judicata* spēks, par krāpšanu, korupciju un līdzdalību noziedzīgā grupējumā vai citādu pretlikumīgu darbību;
    8.5. tās ir vainīgas savas darbības pārkāpumā, kurš pierādīts ar jebkādiem līdzekļiem, ko Sekretariāts var pamatot.

9. Īpašie noteikumi:
    9.1. dotāciju saņēmējam ir jānodrošina publicitāte par valsts sniegto atbalstu, ievietojot aktivitāšu informatīvos, drukātos, audiovizuālos un uzskatāmos materiālos norāde uz finansētāju.

III. Pieteikumu iesniegšanas kārtība un iesniedzamie dokumenti

10. Pieteikumi dotāciju saņemšanai no valsts budžeta līdzekļiem (turpmāk – pieteikums) tiek iesniegti atbilstoši pieteikumu veidlapai (1. pielikums), kura jāaizpilda elektroniski tikai latviešu valodā. Pieteikuma veidlapa ir pieejama Sekretariāta mājas lapā www.integracija.gov.lv.
11. Pieteikumi dotāciju saņemšanai jāiesniedz Sekretariātā trīsdesmit kalendāro dienu laikā no datuma, kad informācija par pieteikumu iesniegšanu ir publicēta Sekretariāta mājas lapā.
12. Pieteikumus dotāciju saņemšanai var iesniegt, sūtot to pa pastu vai iesniedzot Sekretariātā.
13. Sekretariātā jāiesniedz pieteikums ar paraksta tiesīgās personas parakstu, zīmogu (ja NVO Statūtos nav noteikts savādāk) un jānorāda pieteikuma parakstīšanas datums.
14. Pieteikumu var iesniegt, sūtot to pa pastu vai iesniedzot Sekretariāta Personāla un lietvedības nodaļas pārvaldes vecākajam referentam, kurš reģistrē pieteikuma saņemšanas datumu un rezolūcijas saņemšanai nodod to Sekretariāta vadītājam.

15. Pēc Sekretariāta vadītāja rezolūcijas pieteikumu reģistrē MTLD atbilstoši Sekretariāta nomenklatūrai un kārtas numuram.
16. EPPD darbiniekiem jāpārliecinās, ka iesniedzēja NVO mērķi atbilst dotāciju piešķiršanas kārtības I daļas 4. punktam vai II daļas 6. punktam, pieteikuma veidlapa ir aizpildīta pareizi, ir pievienoti visi pieteikumu papildinoši dokumenti.
17. Pieteikuma tāmei ir jābūt sagatavotai LVL.
18. Pieteikumā jābūt norādītiem aktivitātes finansēšanas avotiem (pašfinansējums, līdzfinansējums), ja aktivitātes īstenošanai nepieciešamā summa pārsniedz no Sekretariāta līdzekļiem pieprasīto.
19. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pieteikuma sagatavošanas laikā vērsties pēc konsultatīvās palīdzības pie EPPD darbiniekiem.
20. Gadījumā, kad pieteikums sagatavots nepareizi vai tajā sniegtā informācija ir nepietiekama, EPPD darbiniekiem ir tiesības nepieņemt pieteikumu un atdot to papildināšanai.

IV. Pieteikumu un pārskatu izvērtēšanas komisijas

21. Dotācijas piešķir Sekretariāta izveidotā komisija sabiedrisko organizāciju iesniegto pieteikumu izvērtēšanai un valsts piešķirto dotāciju sadalei (turpmāk – Pieteikumu komisija).
22. Dotāciju izlietošanu kontrolē Sekretariāta komisija no valsts budžeta piešķirto dotāciju norakstīšanai (turpmāk – Norakstīšanas komisija).
23. Pieteikumu un Norakstīšanas komisiju sastāvā ir katras komisijas priekšsēdētājs un vismaz 2 komisijas locekļi.
24. Pieteikumu un Norakstīšanas Komisiju personālsastāvu un izmaiņas tajās apstiprina Sekretariāta vadītājs ar rīkojumu.
25. Pieteikumu un Norakstīšanas komisiju sēdes ir slēgtas.
26. Pieteikumu un Norakstīšanas komisijas ir lemttiesīgas, ja ir pilnā sastāvā.
27. Pieteikumu un Norakstīšanas komisiju sēdes sasauc to priekšsēdētāji. Par kārtējo sēžu datumiem komisiju priekšsēdētāji informē Pieteikumu un Norakstīšanas komisiju locekļus vismaz piecas darba dienas iepriekš.
28. Ja ir nepieciešams, sēdēs izskatāmā jautājuma izskatīšanā var pieaicināt attiecīgās jomas speciālistus un Sekretariāta darbiniekus. Pieaicinātajiem darbiniekiem nav balsstiesību Pieteikumu komisiju lēmumu pieņemšanā.
29. Sēdes vada Pieteikumu un Norakstīšanas komisiju priekšsēdētāji.
30. Lēmumus Pieteikumu un Norakstīšanas komisijas pieņem pēc vienprātības principa.
31. Sēdes tiek protokolētas. Protokolu paraksta visi Pieteikumu un Norakstīšanas komisiju locekļi un protokolētājs.

V. Pieteikumu izvērtēšanas un lēmumu pieņemšanas kārtība Sekretariāta pieteikumu komisijā NVO sniegto pieteikumu izvērtēšanai un valsts piešķirto dotāciju sadalei

32. Dotācijas NVO piešķir vairākas reizes gadā, atbilstoši apstiprinātājam finansēšanas plānam. Reižu skaits ir mainīgs un atkarīgs no Sekretariāta budžetā paredzētiem līdzekļiem dotāciju piešķiršanai.
33. Sekretariāts publisko mājas lapā **www.integracija.gov.lv** informāciju par pieteikumu pieņemšanas sākumu un noslēguma termiņu ne vēlāk kā trīsdesmit kalendārās dienās pirms pieteikumu iesniegšanas termiņa noslēguma.
34. Desmit darba dienu laikā pēc iesniegšanas termiņa beigām notiek Pieteikumu komisijas sēde, kuras laikā notiek NVO iesniegto pieteikumu izvērtēšana.
35. EPPD darbinieki Pieteikumu komisijas sēdei sagatavo reģistrētos pieteikumus un papildus esošo informāciju.
36. Pieteikumu komisija izvērtē pieteikumus un tiem pievienotos dokumentus un pieņem lēmumu par dotāciju piešķiršanu.

VI. Pieteikumu atlases un vērtēšanas kritēriji

37. Dotāciju piešķiršanas kritēriji ļauj vērtēt iesniegtā pieteikuma kvalitāti, aprakstītās aktivitātes nozīmīgumu pretdiskriminācijas politikas un iecietības veicināšanas atbalstam, sagaidāmo rezultātu un izmaksu efektivitāti.
38. Veicot pieteikumu atlasi, tiek ņemts vērā:
    38.1. pieteikuma iesniedzēja atbilstība Kārtības I daļas 4. punktā vai II daļas 6. punktā minētajām prasībām;
    38.2. aizpildīta pieteikuma pareizība (ievērota pieteikuma veidlapas forma un aizpildes prasības).
39. Izvērtējot pieteikumus, Pieteikumu komisija ņem vērā šādus kritērijus:
    39.1. pieteikuma atbilstību valsts politikas mērķiem un prioritātēm pretdiskriminācijas politikas un iecietības veicināšanas jomā;
    39.2. pieteikuma atbilstību NVO statūtos paredzētajiem mērķiem;
    39.3. pieteikuma sabiedriskā labuma mērķi;
    39.4. aktivitātes rezultātu mērķauditoriju un gala saņēmēju skaitu;
    39.5. pieteikumu iesniegušās NVO kapacitāti un iepriekšējo pieredzi;
    39.6. pieteikuma sagatavošanas kvalitāti;
    39.7. kopējo iesniegto NVO pieteikumu skaitu;
    39.8. dotācijām paredzēto budžeta līdzekļu apjomu atbilstoši Sekretariātā apstiprinātajam dotāciju finansēšanas plānam.
40. Pieteikumā uzrādītās izmaksas tiek uzskatītas par attiecināmām, ja:
    40.1. tās ir nepieciešamas aktivitātes īstenošanai;
    40.2. tās ir balstītas uz reāliem aprēķiniem;

40.3. ir ievēroti droši finanšu vadības principi, īpaši ekonomiskais izdevīgums un izmaksu efektivitāte;

40.4. tās faktiski radušās pieteikuma iesniedzējam vai aktivitātē iesaistītajiem dalībniekiem un tiks segtas aktivitātes sagatavošanas un ieviešanas laikā.

41. Netiek atbalstīti:

41.1. NVO locekļu privātie mērķi;

41.2. NVO biedru nauda;

41.3. parādu vai zaudējumu dzēšanai paredzētie izdevumi;

41.4. pasākumi vai aktivitātes, kas neatbilst NVO Statūtos uzrādītajiem mērķiem;

41.5. pieteikumi ar tāmes neatbilstību reālajām cenām preču un pakalpojumu tirgū.

VII. Dotāciju pārskaitījuma sagatavošana un veikšana

42. Saskaņā ar Pieteikumu komisijas sēdes protokolu EPPD gatavo Sekretariāta vadītājam iesniegumu par pārskaitījuma veikšanu, kurā tiek norādīti:

42.1. kopējā dotāciju summa;

42.2. dotācijas saņēmēja pilns juridiskais nosaukumus un adrese;

42.3. dotācijas saņēmēja bankas rekvizīti;

42.4. finansējuma saņēmējam piešķirtās dotācijas summa LVL un piešķīruma mērķis.

43. Iesniegumu par pārskaitījuma veikšanu apstiprina Sekretariāta vadītājs.

44. Piešķirto budžeta līdzekļu summu pārskaita uz finansējuma saņēmēja kontu kredītiestādē 7 darba dienu laikā pēc Pieteikumu komisijas sēdes protokola parakstīšanas.

45. Gadījumā, kad maksājums tiek atgriezts no kredītiestādes NVO pieteikumā uzrādītajos rekvizītos pieļautas kļūdas dēļ, atkārtotu līdzekļu pārskaitījumu veic pēc NVO Sekretariātā iesniegtas vēstules saņemšanas ar paskaidrojumu un lūgumu veikt atkārtotu pārskaitījumu un norādītiem pareiziem rekvizītiem.

VIII. Līguma slēgšanas kārtība

46. Par piešķirto dotāciju tiek slēgts Valsts budžeta dotācijas izmantošanas līgums starp Sekretariātu un finansējuma saņēmēju.

47. Valsts budžeta dotācijas izmantošanas līgums satur abu pušu atbildību par piešķirto finansējumu.

48. Valsts budžeta dotācijas izmantošanas līgumu paraksta Sekretariāta vadītājs un finansējuma saņēmējs – NVO paraksta tiesīgā persona.

IX. Pārskatu iesniegšanas kārtība

49. Pārskati par dotāciju izlietojumu (turpmāk – pārskats) tiek iesniegti atbilstoši izstrādātajai pārskatu veidlapai (2. pielikums**),** kura jāaizpilda elektroniski latviešu valodā. Pārskata veidlapa ir pieejama Sekretariāta mājas lapā www.integracija.gov.lv.

50. Pārskats sastāv no:

50.1. aizpildītas pārskata veidlapas;

50.2. pievienotiem dokumentiem (finansiālo dokumentu kopijām par izmaksām, kas tiek reģistrētas dotācijas saņēmēja grāmatvedības uzskaitē, tos ir iespējams identificēt un pārbaudīt un tos apliecina pamatojošo dokumentu oriģināli);

50.3. pielikumiem (pasākuma programma, ielūgums, afišas, publikācijas presē, foto, u.c.).

51. Pārskatus par piešķirtā valsts finansējuma izlietojumu jāiesniedz divu kalendāro mēnešu laikā pēc pieteikumā norādītā aktivitātes īstenošanas datuma, ja Valsts budžeta dotācijas izmantošanas līgumā nav noteikts savādāk.

52. Pārskats jāiesniedz Sekretariātā, sūtot pa pastu vai iesniedzot Sekretariātā.

53. Pieteikumu var iesniegt, sūtot to pa pastu vai iesniedzot Personāla un lietvedības nodaļas pārvaldes vecākajam referentam, kurš reģistrē pieteikuma saņemšanas datumu un rezolūcijas saņemšanai nodod to Sekretariāta vadītājam.

54. Pēc Sekretariāta vadītāja rezolūcijas pieteikumu reģistrē EPPD atbilstoši Sekretariāta nomenklatūrai un kārtas numuram.

X. Piešķirto budžeta līdzekļu izmantošanas kontrole

55. Izmaiņas dotācijas izlietojuma tāmes pozīcijās var veikt, ja tās neietekmē pasākuma galveno mērķi un tā veiksmīgu īstenošanu, līdzekļus var pārvietot no vienas tāmes pozīcijas uz otru 10% robežās.

56. Gadījumā, ja objektīvu iemeslu dēļ dotācijas līdzekļi ir jāizlieto cita pasākuma īstenošanai, NVO pirms līdzekļu izlietojuma saskaņo izmaiņas ar Sekretariātu.

57. Pārskata saturisko daļu izvērtē EPPD darbinieki.

58. Pārskata finansiālo daļu un pievienoto finansiālo dokumentu kopijas izvērtē Budžeta un finanšu departaments (turpmāk tekstā - BFD).

59. Pārskatu un pievienoto finansiālo dokumentu kopiju izvērtēšana notiek atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, kas reglamentē grāmatvedības uzskaiti.

60. Par NVO piešķirto dotāciju norakstīšanu lemj Norakstīšanas komisija.

61. Gadījumā, ja pārskats par piešķirto budžeta līdzekļu izmantošanu nav iesniegts, vai arī BFD konstatē Valsts budžeta dotācijas izmantošanas līguma noteikumu neizpildi vai neievērošanu īstenošanas laikā, Sekretariāts ir tiesīgs:

61.1. lemt par turpmāku dotāciju nepiešķiršanu NVO;

61.2. pieņemt lēmumu par finanšu līdzekļu atgūšanu (ieskaitot tos Sekretariāta norēķinu kontā).

62. Gadījumā, ja Komisija no valsts budžeta piešķirto dotāciju norakstīšanai pēc BFD ziņojuma konstatē nelikumīgu budžeta līdzekļu izmantošanu, Sekretariāts par to informē tiesību aizsardzības iestādes normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.

63. Katra budžeta gada sākumā EPPD un BFD sagatavo pārskatu par iepriekšējā budžeta gadā izlietotajiem budžeta līdzekļiem, apkopojot informāciju par atbalstīto pieteikumu skaitu, dotāciju apjomiem, to piešķiršanas mērķiem un dotāciju saņēmēju NVO.

XI. Risku mazināšanas darbība un pasākumi

64. Risku mazināšanai un sadarbības attīstībai Sekretariāts pastāvīgi nodrošina atgriezeniskās saites uzturēšanu ar NVO.

65. Sekretariāts rīko apmācības seminārus par valsts dotāciju saņemšanas un izmantošanas kārtību un prasībām un sniedz konsultatīvo palīdzību NVO pārstāvjiem kapacitātes celšanai.

66. Gadījumā, ja pārskats par budžeta līdzekļu izmantošanu netiek iesniegts savlaicīgi, NVO tiek brīdināta par atbildību rakstiski.

Saskaņots ar Īpašu uzdevumu ministri
sabiedrības integrācijas lietās
K. Pētersoni

Sekretariāta vadītāja K.Vāgnere

4. pielikums. Labās prakses piemērs – atskaites anketa par saņemtā finansējuma izlietojumu

Nevalstiskās organizācijas pārskats par piešķirtās dotācijas PROGRAMMAS *NACIONĀLĀ PROGRAMMA IECIETĪBAS VEICINĀŠANAI 2005.–2009.* IETVAROS līdzekļu izlietojumu

1. Pārskata iesniedzējs

Organizācijas nosaukums	
Organizācijas vadītājs vai pilnvarotā persona	
Tālrunis:	
Fakss:	
e-pasts:	
Reģistrācijas nr.	
Banka	
Bankas kods	
Konta Nr.	

2. Saņemtā finansējuma apraksts

Finansējums tika piešķirts 200__. gadā _____ mēnesī.

Līguma Nr.

Aktivitātes nosaukums:

_____

Saņemtā finansējuma summa: LVL _____

3. Saturiskais pārskats

Aktivitātes nosaukums	Plānotais datums	Norises datums	Norises vieta	Kop. apmeklētāju un dalībnieku skaits
Mērķis				
Mērķauditorija				
Pasākumi un to precīzs apraksts				
Ietekme uz mērķauditoriju				
Rezultāti un ieguvumi (pasākumu skaits, publikācijas, atsauksmes presē u. c.)				

4. Valsts piešķirtā finansējuma izlietojums

Pasākuma norises datums	Pamatojums (izlietojuma veids)	Dok.kopijas nr.*	Apstiprinošais dokuments ar datumu un numuru (čeks un numurs, kvīts, rēķins, maksājuma uzdevums, līgums)	Izlietotā summa

Kopā izlietots: LVL

Atlikums no saņemtā finansējuma (ja tāds ir) **: LVL

*Katram finansu izlietojumu apstiprinošajam dokumentam ir jāpiešķir numurs, kas skaidri jānorāda arī uz apstiprinošā dokumenta kopijas.

** Ja atlikums no saņemta finansējuma ir, pārskatam jāpievieno vēstuli ar lūgumu izmantot atlikumu citām nolūkam vai pārskaitīt Valsts kasei, ka neizmantoto dotācijas daļu.

5. Pasākuma (darbības) ienākumi

Ienākuma veids (biļešu, grāmatu vai citas produkcijas pārdošana, telpu, tehnikas īre u.c.)	Ienākuma summa	Kādām vajadzībām, kad, kādā veidā izmantota

6. Publicitātes noteikumu ievērošana

Kādā veidā, kur tika ievietota norāde uz ĪUMSILS	

Pielikumā:

1. Pievienoti dokumenti (apstiprinošo finansiālo dokumentu apstiprinātas kopijas) ar piešķirtiem numuriem.
2. Informatīvie materiāli, kas raksturotu atbalstīto aktivitāti (foto, publicēto rakstu kopijas, bukleti, programmas, plakāti u.c.).
3. Tipogrāfiski izdota materiāla eksemplārs.

Datums Paraksts ar atšifrējumu

z.v.

Pateicība par pētījuma gaitā sniegto informāciju

Aldonim Vrubļevskim, Latvijas Olimpiskās komitejas prezidentam

Aleksandram Kalniņam, biedrības *Dialogs pluss* valdes priekšsēdētājam

Agnesei Lešinskai, sabiedriskās politikas centra *PROVIDUS* juristei

Alvim Birkavam, Latvijas Makšķernieku asociācijas viceprezidentam, vides ministra padomniekam

Aļonai Mālniecei, FM Nodokļu politikas departamenta Tiešo nodokļu nodaļas vecākajai referentei

Dacei Rasai, Ogres Pieaugušo izglītības centra direktorei

Dacei Kolmai, BAPF programmas asistentei

Dzintrai Zvejniecei, Alūksnes NVO centra vadītājai

Edgaram Skrejam, Latvijas Nacionālo karavīru biedrības valdes priekšsēdētājam

Guntai Ļuļei, Alūksnes rajona padomes izpilddirektorei

Ievai Romānovai, Latvijas Kinematogrāfistu savienības priekšsēdētājai

Ilvai Sīlei, FM Nodokļu politikas departaments

Inesei Jansonei, 1991. gada barikāžu dalībnieku atbalsta fonda biroja vadītājai

Irēnai Lapinskai, Daugavpils invalīdu ar kustību traucējumiem biedrības *Ilgas* dibinātājai

Jānim Liniņam, Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra vietniekam

Kārlim Bormanim, Latvijas Pensionāru federācijas pārstāvim

Laumai Grafai, Labklājības ministrijas valsts sekretāres vietniecei

Raimondam Skujam, sabiedriskās politikas centra *PROVIDUS* finanšu direktoram

Uģim Rotbergam, Pasaules dabas fonda direktoram

Zintai Miezainei, *Latvijas Pilsoniskās alianses* līdzdalības ekspertei